LATVIA
Latvian Newspaper

Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs, DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl.", Günzburg/D., Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation: 4000. Published twice weekly. Editorial office: Günzburg/Do., Dominikus-Zimmermann-Str. 2.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 42 (147)
Otrdien, 1948. g. 1. jūnijā

Iznāk otrdienās un piektdienās. Izdevējs: BALK uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa. Atbildīgais redaktors: K. Rabācs, vietn. A. Liepa, redaktori: Z. Bārda, M. Čulītis, H. Mindenbergs, A. Šmits. Adrese: Günzburg-Do.; red.: Dominikus-Zimmermannstr. 2 (tālr. 50), apg.: Marktpl. 25 (t. 84), spiest: Bgm.-Landmann.-Pl. 7 (t. 92)

No padomju joslas aizvesti 200.000 cilvēku

90 personu vienā preču vagonā

Aizvešanas naktī un lielā slepenībā

Vairāk nekā 200.000 cilvēku kopš 1945. g. aizvesti no padomju joslas uz Padomju Savienību vai citām austrumu valstīm, ziņo „Die Neue Zeitung". Aizvešana pastāvīgi turpinās, kas nozīmē ārkārtīgu kvalificēta darba spēka zaudējumu vācu saimniecībai.

Aizvestie iedalās trijās lielās grupās: pirmkārt, gandrīz 50.000 speciālistu un viņu ģimenes, otrkārt pāri par 50.000 jaunō koncentrācijas nometņu iemītnieku un, treškārt — ap 100.000 Aues urāna raktuvju darbiem savervēto.

Plašākā speciālistu aizvešana notikusi jau 1946. g. oktobrī, kad izdarīta tā sauktā „Ossavakim" akcija. Tās rezultātā padomju joslu bijuši spiesti atstāt 25.—35.000 cilvēku. Pēc tam mazāka apjoma aizvešanas nepārtraukti turpinās, pamatojot tās ar darba pavēlēm. No lielākām Deportācijām pēc 1946. g. oktobra padomju iestādes atturējušās, jo tas pievērstu plašāku rietumu preses uzmanību.

Speciālistu aizvešanu parasti pamato ar vajadzību darbiniekiem doties līdz demontētajām — Leinas, Bunas, Sīmensa uc. fabriku iekārtām. Līdzīgu rīcību sagaida arī, demontējot pārējās padomju joslas fabrikas. Visos aizvešanas gadījumos iestādes rīkojas ar lielāko uzmanību, lai akcijas nepamanītu. Zīmīgi, ka darba saistību ietvaros notiek vācu speciālistu aizvešana arī uz Dienvidslaviju. Padomju joslas robežu stingrā apsardzība, pēc informēto aprindu domām, pastiprināta arī tāpēc, lai kavētu speciālistu izvairīšanos no aizvešanas un bēgšanu uz rietumiem.

Pēc ticamām ziņām, praktiski tukšas palikušas padomju joslas koncentrācijas nometnes Buchenvaldē, Milbergā, Torgavā un Valdheimā. SED partijas aprindās Torgavas nometne vairākkārt apzīmēta par caurlaides nometni. Visas aizvešanas notiek naktī, lielā slepenībā. Cilvēkus ievieto noslēgtos preču vagonos. Kādā transportā, kas braucis cauri Veimārai, bijuši 37 preču vagoni, kuros katrā sablīvēti 90 cilvēku. Šis skaitlis līdzīgs arestēto skaitam, kādu vagonos pārveda Hitlera režīma laikā.

Rēķina, ka piespiedu kārtā darbam urāna raktuvēs iesaistīti 150—200.000 cilvēku, kamēr tiešajā raktuvju darbā var nodarbināt labi ja 40.000. Raktuvju tuvumā atrodas lielas nometnes, kurās savāc Padomju Savienībai nolemtos strādniekus. Nometnes apsargā krievu un vācu sardzes un bēgšana no tām kļūst arvien neiespējamāka. Vervēšana raktuvju darbiem vēl turpinās. Kāda apgabala darba pārvalde rēķinās, ka lielākai daļai jauniesaistīto strādnieku būs jābrauc uz Padomju Savienību. Šajā apgabalā trijos mēnešos raktuvju darbiem savervēti 5.000 vīriešu. No tiem apm. 3.500 nolemti aizvešanai un tikai 1500 varēs strādāt turpat. Visas aizvešanas akcijas kārto un pārrauga padomju slepenā policija — MWD. Šī ir vienīgā padomju iestāde, kas var lemt par vajadzīgajiem drošības un slepenības soļiem. Tās darbību stipri atbalsta SED.

Pieņem, ka Padomju Savienība ar strādnieku izvešanu no Vācijas mēģina izlīdzināt darba roku trūkumu, kāds rodas, atbrīvojot vācu kara gūstekņus. Cik liels būs aizvedamo kapskaits, nav zināms.

NZ

DP gleznotāju darbus grib rādīt Holandes nacionālā mūzejā

Holandes Nacionālais mūzejs Amsterdamā paziņojis IRO amerikāņu joslas informācijas daļas vadītājam Sederlendam-Denlingeram, ka labprāt izstādītu daļu no labākajiem DP gleznotāju darbiem. Varētu izstādīt ap 100—150 darbu. Interesi par darbiem radījusi DP gleznu izstāde Štutgartē, kuras latviešu daļa pašlaik pārcelta uz Augsburgu. DP preses izdevēju apvienība, kas saņēma šo vēsti no IRO štāba valdes sēdes laikā, nolēma jautājuma tālāku kārtošanu nodot starptautiskai politisko bēgļu organizācijai INKOPF, kas sazināsies ar attiecīgo tautu nacionālām komitejām.

ASV rēķinās ar varas lietošanu Berlīnes dēļ

Padomju interese par kopīgu valūtas reformu

Okupācijas valstu savstarpējās attieksmēs Berlīnē iezīmējušies daži jauni vilcieni. Pirmo reizi pārrunās iniciātīvu pārņēma angļi un neparasti asā veidā izdarīja ofensīvu pret padomju rīcību. Angļu komandants ģenerālis Herberts sabiedroto komandantūras sēdē pirmo reizi sniedza dokumentārisku apstākļu apgaismojumu padomju joslā, starp citu norādīdams: „Es gribētu vērst padomju komandanta uzmanību uz to, ka viņš nav Berlīnes diktātors, bet tikai viens no četriem komandantiem."

Ģenerālis Herberts norādīja, ka padomju joslā krīt iedzīvotāju dzīves standarts, nodokļi sastāda 450 marku uz iedzīvotāju, pret 270 marku angļu joslā. Trīs ceturtdaļas visu ienākumu aiziet reparācijām un okupācijas izdevumiem. Priekšrocību dēļ padomju akciju sabiedrībām, produkcija pārējā rūpniecībā samazinās, draud bezdarbs, ko mēģina maskēt ar strādnieku nosūtīšanu piespiedu darbos uz urāna raktuvēm. Franču un amerikāņu komandants pievienojās angļu ofensīvai. Novērotāji secina, ka tā liecinot par angļu-amerikāņu apņemšanos pārņemt iniciātīvu.

Otrs raksturīgs apstāklis Berlīnē ir padomju pastiprinātā interese par kopīgu Vācijas valūtas reformu. Tāda radusies pēc ģenerāļa Kleja pēdējiem paskaidrojumiem valūtas reformas lietā. Padomju virspavēlnieka vietnieks ģenerālleitnants Dratvins paskaidrojis, ka padomju militārā valdība vienotu valūtas reformu visai Vācijai, dibinoties uz visu četru okupācijas valstu vienošanos, uzskatot par vienīgo pareizo rīcību. Atsevišķa valūtas reforma nozīmētu „jaunu un turklāt ļoti nopietnu Potsdamas līguma pārkāpumu". Šai sakarībā var atcerēties arī ģenerāļa Kleja atbildi uz kādu jautājumu pēdējā preses konferencē, ka vēl neesot teikts, vai naudas reforma neattieksoties uz visu Vāciju.

„Flensburger Tageblatt" Berlīnes korespondents ziņoja, ka Berlīnes pilsētas pārvaldei esot iesniegts kāds projekts par „Berlīnes markas" radīšanu gadījumā, ja kopīgā valūtas reforma nesekmētos. „Berlīnes marka" būtu lietojama visos Berlīnes sektoros. Berlīnes „Der Tag" apšauba naudas reformas panākumus, jo pat produkcija 1936. g. apmēros nespētu segt preču patēriņu, jo tagad vismaz puse Vācijas iedzīvotāju esot bēgļi un izbumbotie. 1936. g. rūpniecības un tirdzniecības noliktavas bijušas pilnas, tāpat drēbju skapji un pieliekamie kambari, dzīvokļi veseli, meži saudzēti un lauksaimnieciskie austrumu apgabali Vācijas rīcībā. Tagad, turpretim, divas trešdaļas patēriņa preču vajadzību palikušas nesegtas un saimniecisko dzīvi atkal ievirzītu melnajā tirgū.

Padomju - amerikāņu strīds par republikāciju apmaiņu patlaban izbeidzies. Amerikāņu militārā valdība nolēmusi ar 1. jūniju atcelt padomju licencētās preses aizliegumu savā joslā, jo padomju iestādes apsolījušas brīvu izplatību amerikāņu licencētiem izdevumiem savā joslā. Amerikāņu militārās valdības aprindās gan izteikta doma, ka padomju joslā pastāvot iespēja dibināt monopola iestādes preses izplatīšanai, kas tad „brīvprātīgi" varētu „atteikties" izplatīt rietumjoslu presi.

Padomju pusē pa to laiku tomēr atskan jaunas balsis, kas var radīt grūtības Berlīnē. Padomju militārā valdība pēdējās komandantūras sēdes attēlojumā norāda, ka Berlīne atrodoties padomju okupācijas joslā un ideja daļu no tās ieklaut rietumu joslās esot smieklīga un varot kaitēt Berlīnes saimniecībai. Rietumvalstis cenšoties kavēt Berlīnes normālas saimnieciskas attieksmes ar padomju joslu. Padomju pārstāvis tādēļ prasot Berlīnes saimniecības komisijas atsaukšanu no Frankfurtes. Reizē paziņots, ka padomju josla noslēgusi tirdzniecības līgumu ar Dienvidslaviju par 11 milj. dolāru. Pēc „New York Herald Tribune" ziņām, Berlīnes situācija esot pārrunāta arī ASV delegāta Luisa Duglesa apspriedēs ar Anglijas un Francijas pārstāvjiem Londonā. Viņš esot jautājis, vai abas valstis militāri atbalstītu ASV, ja pēdējās būtu spiestas lietot varu, pretojoties padomju nolūkiem izspiest rietumu sabiedrotos no Berlīnes. Anglijas un Francijas pārstāvji atbildējuši, ka tik svarīgs jautājums tiem esot iepriekš jāceļ priekšā savām valdībām.

Parīzes „Le Monde" nesen ieteica vispār apsvērt, vai nebūtu pareizāk Francijai atmest pūles par vienošanos turpmākā Vācijas statusa dēļ un atstāt visu atbildību amerikāņiem vien. Laikraksts dažiem amerikāņiem Vācijā pārmet provocētāju nostāju pret Padomju Savienību; tai

(Beigas 4. lpp.)

Vēlēšanas Čechoslovakijā noritējušas „pēc grafika"

Čechoslovakijas parlamentārieši Londonā uzsāk cīņu

Par svētdien notikušajām parlamenta vēlēšanām Čechoslovakijas iekšlietu ministrs svētdienas vakarā ziņoja: vēlēšanas noritēja vislabākā kārtībā un mierā, un valdības partiju uzvara nodrošināta. Londonas „Exchange Telegraph", turpretim, vakarrīt atzina: Čechoslovakijas vēlēšanas nemaz nevar saukt par vēlēšanām. Vakar pieejamie skaitļi vēstīja, ka piedalījušies ap 95% balstiesīgo, pie kam 89% nobalsojuši par „nacionālās frontes" vienīgo sarakstu, bet 11% tomēr riskējuši nodot baltas zīmītes.

Dienu pirms vēlēšanām Prāgā kļuva zināms, ka Čechoslovakijas valsts prezidents Benešs nav parakstījis kopš 23. februāra apvērsuma pastāvošās „tautas demokratijas" satversmi. Līdz ar to Prāgā izplatītas baumas, ka Benešs, kas 28. maijā atskatījās uz 64 mūža gadiem, drīz pēc vēlēšanām atkāpšoties no amata. AP no informētām aprindām ziņoja, ka četru lielo partiju vadītāji pat jau esot sprieduši par varbūtējā Beneša pēcnieka izraudzīšanu. Pirmais kandidāts valsts prezidenta amatam esot sociāldemokratu kreisā spārna vadītājs Fīrlingers. Čechoslovakijas informācijas ministrija apstiprinājusi vienīgi ziņu, ka Benešs vēl nav parakstījis satversmi, bet reizē, norādījusi, ka, saskaņā ar jauno satversmi, viņam esot pavisam 30 dienu laika. Šis termiņš beidzoties tikai 8. jūnijā.

Londonā sapulcējušies Čechoslovakijas trimdas parlamentārieši pasludinājuši tagadējo Čechoslovakijas valdību par nelikumīgu. Arī vēlēšanas neesot uzskatāmas par saistošām, tāpat komūnistu satversmes projektam neesot likuma spēka. Trimdas parlamentārieši, kuru ir pavisam 37, bet Londonā bija ieradušies tikai 23, pasludinājuši sevi par pēdējiem likumīgi ievēlētiem tautas pārstāvjiem. Konferencē piedalījās arī angļu konservātīvo, liberāļu un strādnieku partijas pārstāvji, pie kam liberāļu žurnālists Stīds uzsvēra, ka konferences dalībnieku pienākums esot organizēt čechoslovaku pretestības kustību visā pasaulē. Konferences priekšsēdis Villms paskaidroja, ka viņš neticot agrākā ārlietu ministra Jana Masarika nāves oficiālajai versijai. Dienā, kad viņš rīta agrumā atrasts beigts, Masariks esot gatavojies lidmašīnā bēgt no Čechoslovakijas, lai trimdā uzņemtos cīņu par brīvu Čechoslovakiju.

Protestējot pret Prāgas vēlēšanu sistēmu, svētdien no amata atkāpušies 9 Čechoslovakijas Londonas vēstniecības darbinieki, to vidū arī militārais atašejs un viņa vietnieks. Šie darbinieki arī nevēloties atgriezties dzimtenē. Arī viņi tagadējo Prāgas valdību atzīstot par nelikumīgu.

Ārzemju preses korespondenti no Prāgas ziņo, kā atsevišķu uzņēmumu darbinieki ierindā dziedādami devušies uz vēlēšanu iecirkņiem ar jau iepriekš saņemto valdības partiju kandidātu sarakstu. Šajos apstākļos nodot baltu zīmīti bijis gandrīz neiespējami tādēļ daudzi pēdējā brīdī mēģinājuši saņemtos kandidātu sarakstus sabojāt. Pēc Reutera korespondenta ziņām, vismaz 18 no 41 Prāgas vēlēšanu iecirkņa neesot bijusi pilnīgi nodrošināta vēlēšanu slepenība. Mazākās pilsētās un ciemos balto zīmīšu skaits sasniedzot līdz 50%. Rūpniecības pilsētā Pilzenē laikam vēlēšanas būšot jāatkārto lielā nederīgo un balto zīmīšu skaita dēļ: tur nodots ap 8000 nederīgu un tikpat daudz baltu zīmīšu. Ziemeļslovakijā dažās vietās par „nacionālo fronti" nodots tikai 61% balsu. Pēc Šveices radio ziņām, čechu novados par valdības sarakstu saskaitīts 3,2 milj. balsu un 392.000 baltu zīmīšu, bet slovaku novados 659.000 balsu par valdības sarakstu un 121.800 baltu, neskaitot nederīgās balsis. Kāds valdības pārstāvis pirmdienas rītā paskaidrojis, ka balto zīmīšu lielais skaits esot izskaidrojams ar pārpratumu, jo vēlētāji pilnībā nezinājuši to nozīmi. „Baltie un nederīgie" balsotāji drīz atzīšot savas kļūdas.

Iekšlietu ministrs Noseks ar lepnumu paskaidrojis, ka šīs bijušas pirmās vēlēšanas Čechoslovakijā, kur policija neesot bijusi trauksmes stāvoklī. Viscaur esot bijusi garantēta vēlēšanu brīvība un slepenība. Gandrīz tādiem pat vārdiem izsakās angļu komūnistu laikraksts „Daily Worker", bet līboristu „Daily Herald" raksta, ka vēlēšanu lokālos gan bijušas provizoriskas aizsegsienas vēlētājiem, bet tie, kas tās izmantojuši, uzmanīgi novēroti. Daļā iecirkņu nebijušas arī šīs sienas. Valsts prezidents Benešs vēlēšanās nepiedalījās, tāpat kā iepriekšējo reizi 1946. g. Balsi gan esot nodevusi Beneša kundze.

Pēc pēcpusdienas radio ziņām, vēlēšanu koprezultāti šādi: nodots pavisam 7,2 milj. derīgu balsu. Nederīgo balsu skaits nav publicēts. Par „nacionālo fronti" nodots 6.43 milj. balsu, baltas zīmītes — 770.000 jeb 10,7%. Prāgā daudzi vēlētāji demonstrātīvi ietinuši „nacionālas frontes" kandidātu sarakstā Beneša un Masarika portretus.

BBC, TZ, NZ

Komūnistiem Bavārijas pilsētās 10% balsu

Svētdien 41 lielākā Bavārijas pilsētā ar vairāk nekā 10.000 iedzīvotājiem notika pašvaldību vēlēšanas. Vakar kļuva zināmi galīgie vēlēšanu rezultāti. Visvairāk balsu (31%) ieguvuši sociāldemokrati, nobīdot iepriekšējās vēlēšanās pirmo vietu ieguvušo kristīgi sociālo ūniju otrajā vietā. Ūnija ieguvusi tikai 18.5% balsu. Ūnijas priekšsēdis Dr. Millers gan izteicies, ka pilsētu pašvaldību vēlēšanas vien vēl neatspoguļojot visas tautas patieso noskaņojumu; kristīgi sociālajai ūnijai joprojām esot vairākums landtagā. Trešajā vietā izvirzījusies „Bavārijas partija" ar 15.6% balsu. Landshūtā iegūstot pat 39% no visām balsīm. Tālāk seko komūnisti, kas ieguvuši 10% balsu.

PADOMJU SAVIENĪBA PĀRKĀPUSI STARPTAUTISKUS NOLĪGUMUS 37 GADĪJUMOS

Maršals brīdina no „ciniskas propagandas slazdiem"

ASV ārlietu ministrija iesniegusi senāta ārlietu komisijai sarakstu, kas rāda, ka Padomju Savienība pēc kara beigām pārkāpusi starptautiskos nolīgumus 37 gadījumos un ar to kavējusi miera nodibināšanos. Paskaidrojumos pie šī saraksta ārlietu ministrija noraida Padomju Savienības „miera ofensīvu" kā tīru propagandas manevru.

Ārlietu ministrs Maršals sestdien teicis lielu runu amerikāņu sieviešu klubu apvienības sarīkojumā un brīdinājis amerikāņus nepakļauties „ciniskai miera propagandai", ko uzsākusi Padomju Savienība un kas esot tikai slazdi. Viņš pārmeta Padomju Savienībai, ka tā savos propagandas ziņojumos izlaidusi vairākus teikumus no ASV vēstnieka Bedela — Smita vēstulēm un tā radījusi aplamu iespaidu, it kā ASV būtu gribējusi tuvināties Kremlim. Padomju Savienība, tālāk teicis Maršals, pagaidām var gūt zināmus propagandas panākumus, izmantojot diktatūras priekšrocību, ka tās rīcību nediskutē, kamēr amerikāņu debates par starptautiskām attiecībām zināmas visai pasaulei. Nemainīgai amerikāņu politikai tomēr ar laiku izdošoties pārliecināt Eiropas tautas, ka uz ASV var paļauties. Rietumu demokratijas varot uzvarēt „aukstajā karā" tikai tad, ja turpināšot līdzšinējo kursu.

Līdzīgā garā, uzrunādams Arizonas studentus, izteicies arī Maršala padomdevējs Bolens, bet bijušais ASV ārlietu ministrs Bernss, uzrunādams studentus Vintropā, izteicies, ka viņš ticot Padomju Savienības gribai sarunāties un vienoties ar ASV. Bernss tāpēc ieteic uzsākt tiešas sarunas ar Kremli par tiem jautājumiem, kas skar tikai Padomju Savienību un ASV, kamēr visus tos jautājumus, kas skar arī citas valstis, esot jāpārrunā UN. Līdz tam laikam, kamēr sarunās būtu gūti konkrēti panākumi, arī Bernss ieteic turpināt paredzēto ASV aizsardzības nostiprināšanu.

Francijas valdība, pēc laikrakstu ziņām, visai norūpējusies par nedrošo stāvokli Eiropā, un to, ka nav saņemtas nekādas reālas militāras garantijas no ASV. Pēc „Daily Mail" ziņām, Francijas valdība tāpēc aicinājusi ASV izvairīties no „aukstā kaŗa" saasināšanas. Franči cerot, ka šim aicinājumam varētu piebiedroties arī angļi. Tas pats laikraksts tomēr ziņo, ka ASV militārā valdība Vācijā, atbildēdama padomju „miera ofensīvai", publicēs brošūru, kas parādītu padomju propagandas manevrus pareizā gaismā. Šo brošūru grib iespiest lielā metienā un pēc iespējas izplatīt arī padomju joslā.

TZ, NZ, BBC, NYHT

Britu armiju pielāgos atomiskam kaŗam

Plānus britu armijas pārkārtošanai, lai tā atbilstu atomiska kaŗa prasībām, preses konferencē izklāstījis imperijas ģenerālštāba priekšnieks feldmaršals Montgomerijs.

ASV atceļ ierobežojumus pret Spāniju

ASV finanču ministrs Snaiders paziņojis, ka atcelti visi ierobežojumi tirdzniecībai ar Spāniju un atbrīvoti arī apķīlātie spāņu kapitāli ASV.

Milzu plūdi Kanādā

Milzu plūdus Kanādā izraisījusi Kolumbijas upes iziešana no krastiem. Naktī no svētdienas uz pirmdienu plūdi aizskalojuši daudz namu un prasījuši vēl nezināmu skaitu upuru.

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 42 (147) 1948. g. 1. jūnijā
Ar autora parakstu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

PASAKA PAR GUDRIEM BRĀĻIEM UN MUĻĶĪTI

Vienam tēvam bija trīs dēli, divi gudri, viens muļķis. Kad dēli bija pieauguši, tēvs tos sūtīja pasaulē gudrību mācīties. Dēli gāja, gāja. Tie satika ceļā kungu un salīga pie tā kalpot. Kungs izrādījās pats velns.

Tā iesākas daudz pasakas. Dēkas ir dažādas, bet rezultāts vienmēr tas pats. Velns, kam dēli kalpo, prasa pārspīlētus uzdevumus. Gudrie dēli tos nespēj veikt, jo tie paļaujas tikai uz savu pašu gudrību un spēku. Muļķītis apzinās, cik tas ir nevarīgs lielo un nepierasto uzdevumu priekšā, bet viņam rodas palīgi. Pat muša var izrādīties liels palīgs.

Mēdz teikt „Muļķim muļķa laime." Šī laime tomēr nav nejauša. Kas ir gudrība? Kas ir muļķība? Kas ir viena cilvēka pārākums par otru? Tie ir relātīvi jēdzieni. Zemnieks savās daudzās izdarībās un spējās ir pārāks par profesoru. Bet no cita viedokļa atkal profesors ir pārāks par zemnieku. Kurš no viņiem ir tas gudrākais? Kurš tas muļķis? — Tas atkarīgs no tā, ko mēs no viņiem gribam, kādu uzdevumu tiem dodam. Ja velns zemnieka dēliem dod uzdevumus, tad, protams, tādus, kas nesaskan ar viņu spējām, ieražām un darba prasmi. Gudrie dēli iet ar savu pašapziņu. Viņos ir visa tā pašapziņa, spēks un gudrība, ko tie mācījušies savā sētā. Viņi ir pārliecināti, ka viņu gudrība tiešām ir visvērtīgākā. Bet pasaulei ir arī citi uzdevumi un citas prasības.

Citās pasakās dēlus nenokalpina velns, bet skaista princese. Tā ir vai nu slima, vai izlutināta. Ja tā ir slima, tad tai vajadzīgas zāles, kādas nepazīst neviens ārsts. Ja tā ir izlutināta, tad tai vajaga mantu, kādas neviens cilvēks nav redzējis. Tāda ir dzīve. Tā vienmēr slimo un vienmēr prasa zāles, kādas nepazīst neviens ārsts. Vienmēr mūsu dzīvē un pasaules sabiedriskajā dzīvē ir kaut kas slims, kaut kas sasāpējis. Ja būtu tik gudri ārsti, kas pret to zinātu zāles, tad lieta būtu vienkārša. Bet nezina. Un tomēr: nāk laiks un atrodas zāles visām kaitēm. Bet vairojas arī kaites. Izlutināta ir princeses dzīve. Tā prasa lietas, kādas neviens nav redzējis. Kad cilvēki vēl sēdēja pie skalu gaismas, tad princesei ļoti kārojās ugunsputna, kas ar savu klātieni varētu apgaismot visu pili. Kopš pilis un sētas apgaismo elektriskās spuldzes, princese vairs neilgojas pēc ugunsputna, bet pēc kaut kā cita, kā mums visiem trūkst un ko vēl neviens nav redzējis.

Gudrie dēli nevar princesei tās lietas apgādāt. Tāpēc, ka tie ir tik gudri. Viņi pārliecināti, ka viņu mājās viss labākā kārtībā, tur viss ir ļoti gudri iekārtots. Lai tikai visa pasaule saimniekotu tā, kā viņi saimnieko, tad būtu labi. Bet muļķītis redz pasaulē arī daudz tādas gudrības, kas ir pārākas par viņa gudrību. Viņš tad arī labprāt gudrību mācās. Viņš klausa katru labu padomu, lai nāk ar padomu aita vai muša, vai ceļa gājējs. Daudz padoma uzklausījis, daudz gudrības mācījies, muļķītis veic visus smagos uzdevumus, ko tam uzliek velns, sagādā to, ko no viņa prasa princese, un iegūst pašu princesi un pusi valsts. Tas nozīmē, ka muļķītis atgriežas mājā kā dzīves uzvarētājs un tas parādās arī krietnā turībā, ko tas iegūst saviem spēkiem.

Kāpēc vienmēr divi brāļi ir gudri, bet trešais muļķis? — Tāda jau pasaulē ir tā proporcija. Daudz vairāk ir cilvēku, kas grib pasauli mācīt, nekā to, kas grib no tās ko labu mācīties.

Arī pie sevis varam vērot to pašu. Kas te svešumā viss netiek nopelts un noniecināts! Mēs ejam caur svešumu ar īstu gudro brāļu bravūru. Pasaule mūsu gudrībai ne tuvu netiek līdzi. Mums te nav nekā ko mācīties.

Nebūtu jāaizmirst pasaules simbolika, ka kungs, kuŗam, pasaulē izgājuši, kalpojam, vienmēr ir pats velns. Neracionāla nodarbošanās ir — spēlēt pie velna līdzjūtības, pie tā taisnības principiem utt. Velnam nav ne līdzjūtības, ne taisnības principu.

Muļķītim ir muļķa daba un vientiesīša raksturs, tas mācās labu padomu un galu galā izrādās dzīves uzvarētājs. Pats velns tam neko nevar padarīt un tas iekaŗo princesi — dzīvi.

Mag. oec. Konst. Berga

Trīs daiļas māsas

BALTIJAS TAUTU SIEVIEŠU PADOMES JAUNATNES DIENA

Igauņu nometnē Geislingenā 29. maijā Baltijas tautu sieviešu padome rīkoja pirmo igauņu, lietuviešu un latviešu jaunatnes tuvināšanās dienu. Katru tautību pārstāvēja 30—35 jaunavu liela grupa. Sarīkojumā bija referāts par jaunatnes uzdevumiem, pārrunas un jaunatnes priekšnesumi. Latviešu jaunatni reprezentēja ģimnazistes no Augsburgas, Eslingenas, Hersbrukas, Ansbachas un Fišbachas nometnes.

„Trīs daiļas māsas sēd rožu dārzā, sēd rožu dārzā, pin vainadziņu" — šie tautas dziesmas vārdi simboliski attiecināmi uz dzirdēto un redzēto šajā jaunatnes dienā. Jaunatne centās un to arī mudināja pīt saprašanās un draudzības vainagu. Triju tautu kopīgais liktenis kopīgās robežas ar Baltijas jūru, kopīgie grūtumi un pūles un tās pašas cerības nākotnē nevar palikt apslēptas. Šādas domas izpaudās tautību pārstāvju uzrunās un lietuvietes — Dr. M. Žilinskienes referātā. Tajā runātāja dedzīgi aicināja neaizmirst nacionālo kultūru. Izceļojot tālākās zemēs, kur nebūs iespēju iegūt grāmatu mātes valodā, nebūs savu skolu, nebūs priekšnoteikumu veidot saskaņotu kultūras dzīvi, viss smagums gulsies uz atsevišķu cilvēku, īpaši jaunatnes pleciem. Izcelt, nekaunēties savas tautas kultūru, pierādīt, ka pārmetumi jaunatnei par izlaidīgu dzīvi nav pamatoti, reprezentēt savu un visu Baltijas tautu tieksmes, — lūk jaunatnes uzdevumi. Pēc referāta, pulciņos pa tautībām notikušajās pārrunās pierādījās, ka jaunavām ir veselīgi uzskati un spriedumi. Irene Krieviņa no Eslingenas un Vija Dzilna no Hersbrukas dzīvi apmainījās domām par savas tautas mīlestību un citu tautu cienīšanu. Īsais laika posms neļāva pārrunām izvērsties plašumā.

Saule krāsainajos tautu tērpos žilbināja un priecināja skatītājus, kad jaunavas pēcpusdienā devās uz Geislingenas igauņu zāli Jānhallē. ASV, Latvijas, Lietuvas un Igaunijas karogi, himnas, uzrunas. Spēcīgi aplausi igauņu CK. vicepriekšsēdim un amerikāņu joslas komitejas priekšsēdim V. Petsam. Viņš, tāpat kā pārējie runātāji, izsaka cerību, ka jaunatnes sadarbība kļūs arvien ciešāka.

Programmā pirmās uzstājās latvietes. Augsburgas ģimnazistes bija sagatavojušas etnografisku dziesmu viju — rotāšanu ar teicējām un locītājām. Jauku mūzikālu iejūtu pierādīja L. Ziedones vijoles priekšnesums. Tāpat dūšīgi turējās Eslingenas ģimnazistes tautas deju grupā. Divās Hersbrukas pārstāvju dejās maz nacionāla elementa un arī priekšnesums nesasniedza cerēto. Labi deklamēja Augsburgas pārstāvniece fragmentu no Ed. Virzas poēmas. Lietuvietes savu stiprumu pierādīja koŗa dziesmās un bezdelīgu dejā, bet mājinieces — igauņu meitenes reprezentējās ar solo dziesmām, klavieru priekšnesumiem, kori un dejām, nobeidzot ar populāro Tuljaku.

Igauņu nometne bija daudz pūlējusies ciemiņu uzņemšanā, par ko pateicās Baltijas tautu sieviešu padomes vicepriekšsēde T. Erdmane.

Z. B.

Sūtņa Dr. Bīlmaņa ierosinājums

Sūtnis Dr. A. Bīlmanis Vašingtonā ierosinājis nosaukt Latviešu Centrālo Komiteju par „Latvijas DP un bēgļu Centrālkomiteju", kas veiktu pasvītrotu organizācijas humānitāro raksturu, kam ASV piegriež sevišķu vērību. Amerikāņi simpatizē bēgļu komitejām un uzklausa šo komiteju vēlējumus.

„I. B."

Caur Beļģiju uz Argentīnu

VĒSTULE LATVIJAI NO BUENOS AIRESAS

Baltijas emigrācijas sadarbības komiteja Argentīnā, kas reģistrē ieceļotājus no Vācijas, kur kopš dibināšanas daudz pūlējusies un ziedojusi laiku, lai iepazīstinātu Argentīnas valdību ar latviešu tautu, tā palīdzot pavērt durvis ieceļotājiem. No komitejas izstājušies lietuvieši, kas tagad sadarbojas ar katoļu organizācijām. Jaunajā valdē paliek latvieši un igauņi.

Tā kā Vācijā nav Argentīnas konsulātu, visi izbraucēji no amerikāņu un angļu joslas vīzas saņem no Argentīnas konsulātiem Beļģijā — Antverpenē un Amberā. Esmu sazinājies ar mācītāju J. Romānu Beļģijā, lūdzot viņu uzņemties mūsu komitejas pārstāvja pienākumus. Ceru, ka viņš, vai viņa ieteiktas personas vai organizācijas šo uzdevumu paveiks. Mums nepieciešama minimāla drošība par ieceļotāju uzdoto ziņu pareizību, tāpēc prasām datu apstiprinājumu. To var izdarīt kāda latviešu organizācija vai sabiedrībā pazīstama persona. Piemēram, ka mūsu komiteja nevēlas izdarīt nekādu ieceļotāju izlasi, taču vēlamies krietnus un godīgus darba darītājus. No pirmajiem iebraucējiem valdība spriedīs par latviešiem, no šo tautiešu panākumiem atkarīga plašāka ieceļošana.

Ļoti nopietni aizrādu un brīdinu, ka šeit nav nekādu nometņu un pabalstu saņemšanas iespēju. Katram iebraucējam jārūpējas pašam par sevi, atskaitot pirmās 10—20 dienas, kuŗās var par brīvu mitināties valsts imigr[illegible]u mītnē. Ja ieceļotāju ir vairāk, tad vispirms māja jāatstāj vieniniekiem un bezbērnu ģimenēm.

Beidzot gribu norādīt, ka runātāji un rakstītāji par Dienvidamerikas valstīm nav ievērojuši, ka Argentīna, Urugvaja un Čīle ļoti atšķiras no Brazilijas, Venecuēlas, Bolīvijas un vēl dažām citām zemēm. Argentīnas territorija atrodas no 25 līdz 55 platuma gradiem. Tāpēc nepareizi to kvalificēt tikai par tropisku zemi.

J. Bite,
Baltijas emigrācijas sadarbības komitejas priekšsēdis

Kur ir direktors?

PROF. N. MALTAS DĀRZKOPĪBAS SKOLAS PANĀKUMI

Praktisko darbu laikā prof. N. Maltas dārzkopības skolā Fišbachā skolas direktoru agr. R. Ozoliņu jāmeklē gluži kā bilžu mīklā. — „Viņš ir visur, grūti būs tagad sameklēt, dārzniecība liela" — saka skolnieki. Un tur jau viņš ir: lūk — tajā galā pie siltajām lecektīm, zemu noliecies, direktors kaut ko stāsta un rāda skolnieku grupai. Kamēr meklētājs apiet apkārt siltumnīcai, pie darba grupas vairs direktora nav — pazudis. — „Ejiet uz labu laimi lielajā siltumnīcā, varbūt tur satiksiet."

Siltumnīcā pašreiz aplaista puķes un stādus, un tiešām — tur ir arī direktors. Viņš baksta ar pirkstu zemi, pārbauda tās valgumu.

Fišbachas dārzkopības skolā jau izaudzēti 30.000 tomātu, 20.000 tabakas un daudzi citi stādi. Ar dēstiem un sēklām apgādāti nometnes iedzīvotāju ģimenes dārziņi un latviešu nauda nav aizplūdusi vācu dārzniecībās par „vācu cenām". Skolā mācās 63 audzēkņi, kas triju mēnešu kursos rūdās dažādās dārzkopības nozarēs. Tie, kas cerējuši šeit pavadīt vieglas dienas, saņemt diplomu, papildevas un cigaretes, ir „uzdevuši". Nesen uzņemti jauni audzēkņi. Kursus beidzot un iegūstot zināšanas, tie cer sev sagādāt vieglākas izceļošanas iespējas.

Nodibināts otrs mazpulks

Valkā nodibināta otra mazpulku kopa amerikāņu joslā. Par kopas vadītāju ievēlēja agr. P. Finartiju, bet viņa palīgu skolotāju A. Balku. Pirmās noorganizējās dārzniecības, rokdarbu, mājturības un daiļamatniecības sekcijas. Mazpulku darbībai iespējamo atbalstu apsolījusi šejienes dārzkopības skola.

Nometņu dzīve

BALTIJAS tautu sieviešu padomes delegātu sanāksmē 5. jūnijā Vircburgas centrālā nometnē pulcēsies delegātes no Vācijas rietumu joslām, lai izvēlētu jaunu padomes vadību, noklausītos referātus un lemtu par turpmāko darbu. Katra nometne, attiecīgi iedzīvotāju skaitam, aicināta sūtīt savu pārstāvi.

42 DAŽĀDU TAUTĪBU bērndārznieces pēc 3 mēnešu mācībām 28. maijā Gablingenā pie Augsburgas svinīgā izlaiduma aktā saņēma apliecības par kursu beigšanu. Izlaiduma dienā, kas ir jau trešais, izstādē bija redzami arī jauno bērndārznieču darbi. Visvairāk attēlojumi, kas bērniem svešumā var dot uzskatāmu priekšstatu par dzimteni. Pēc izlaiduma akta pirmo reizi pašu bērndārznieču sniegumā izrādīja kursu vadītājas E. Klaustiņas jauno bērnu lugu „Bērnu prieki". 28. jūnijā sāksies jauns kurss. Pieteikšanās: Kindergärtnerinnen-Institut, Flugplatz, Post Gersthofen bei Augsburg.

ALT-EFRĀDES lauksaimniecības skolā turpinās intensīvs darbs. Jūnijā sāksies jauns lauksaimniecības mašīnu vadītāju kurss. Līdz maija vidum domāts uzsākt arī 7 mēnešu dārzkopības kursu. Tajā varēs piedalīties arī skolu jaunatne, invalidi un vecāki ļaudis. Katram audzēknim apsaimniekošanā būs 50 kv. m zemes.

Sabiedriskā tiesa Augustdorfā iztiesāja apsūdzību pret Oskaru Zuti, M. Medni un A. Bajāru par neslavas celšanu LCK locekļiem. Tiesa Zuti sodīja ar 7 dienām sabiedriskos darbos, bet Medni un Bajāru attaisnoja.

KASELES nometnes latvieši apmeklēja tautiešus, kas ārstējās Merkhauzenas sanatorijā. Merkhauzenas baznīcā mācītājs A. Čops sanatorijas iemītniekiem vadīja dievkalpojumu.

ICECHOJAS humānitāro ģimnaziju šogad beidza J. Hāzners, A. Rubenis, J. Vovers un A. Veits. Trimdā Icechojas ģimnaziju pavisam absolvējuši 12, bet tautskolu 30 jaunieši.

Starptautiskās bēgļu pases atzīst Jaunzēlande un angļu kolonijas

Anglijas ārlietu ministrija paziņojusi IRO sagatavošanas komisijai, ka 27 britu imperijas kolonijas un īpašumi pilnīgi vai daļēji piekrituši atzīt starptautisko bēgļu ceļojuma pasi, par kuŗu lemts starptautiskā konferencē Londonā, 1946. g. 15. oktobrī. Šis tā sauktais „Londonas dokuments" paredzēts galvenokārt bēgļu un DP kustības un izvietošanas atvieglošanai, ja tiem normālā veidā nav iespējams iegūt kādu pasi. Šis ceļojuma dokuments palielinātu bēgļu un DP izredzes pašiem rūpēties par izceļošanu.

Tagad 12 britu koloniju apgabali — Bahamas, Bermuda, Britu Gvajāna, Britu Hondurasa, Gambija, Kenija, Niasa, Saravaka, Seišellas, Tanganjika, Trinidada un Uganda — piekrituši „Londonas dokumenta" izniegšanai un citu valstu izsniegto dokumentu atzīšanai. 14 citi britu koloniālapgabali — Falklandes, Fidži, Līvardas, Malajas federācijas, Nigērija, Sv. Helēna, Sjerra Leone, Singapura, Rietumpacifika un Zanzibara, Barbadosa, Gibraltara un Malta — nolēmuši atzīt citu izsniegtos dokumentus, Malta gan tikai īslaicīgai iebraukšanai. Bez tam dokumentu nolēmusi atzīt Jaunzēlande, bet Brazilijas delegāts IRO sagatavošanas komisijā paskaidrojis, ka viņa valdība apsverot tā atzīšanu.

IRO sagatavošanas komisijas nākošā sēde nolikta uz 20. augustu, bet 23. augustā notiks pirmā kopsēde ar IRO vispārējo padomi.

Jau agrāk ziņots par Beļģijas delegāta Šneidera plānu DP studentu un profesoru izvietošanai dažādu valstu universitātēs. Plāns, kas iesniegts arī IRO Gvatas konferencei par DP speciālistu un intelektuāļu izvietošanu, paredz, ka līdzekļus dažādās valstīs vāc ar īpašiem formulāriem, kurus izplata studenti. Pašā Beļģijā katrs šoruden imatrikulējies students sadalīs 20 formulāru, pie kam katrā būs lūgts vismaz 50 franku ziedojums. Šādā kārtā savāktos līdzekļus izlietotu bēgļu studentu studiju nodrošināšanai, stipendijām sevišķi apdāvinātiem studentiem, īpašu mācības katedru radīšanai bēgļu profesoriem un līdzīgiem mērķiem. Šneiders cer gūt IRO dalībnieču valstu un to universitāšu atbalstu savam plānam.

Francijas pārstāvis IRO, valstssekretārs Vācijas un Austrijas lietās Pjērs Šneiters plānu atbalstīja un izteicās atzinīgi arī par nodarbinātības pieaugumu un pārskološanās darbu nometnēs, kā arī valodu mācīšanos, ko viņš uzskatot par sevišķi svarīgu. Francija nekad neesot piekritusi IRO sagatavošanas komisijas janvāra sēdē izteiktajam ierosinājumam, lai personas, kas par bēgļiem kļuvušas pēc 1948. g. 1. februāra, atzītu par tiesīgām vienīgi uz IRO juridisko aizsardzību, bet ne uz aprūpi un palīdzību emigrācijas lietās. IRO pienākums esot rūpēties par visiem bēgļiem, neatkarīgi no tā, kad viņi par bēgļiem kļuvuši.

IRO

No 40.000 nepiemēroti tikai deviņi

Anglijas valdība patlaban sagatavojas, lai Eiropas brīvprātīgajiem strādniekiem Anglijā varētu pievienoties arī viņu ģimenes locekļi, kas vēl gaida Eiropas kontinenta DP nometnēs, IRO sagatavošanas komisijai Ženevā ziņojis ministrs Mak Nīls. To 40.000 DP vidū, kas jau ieradušies darbam Anglijā, ir vēl tikai ap 2000 ģimenes locekļu. Pārējo piederīgo pārvešanu esot paredzēts paātrināt, tikko būs rīcībā pietiekami daudz kuģu un dzīvokļu.

Mak Nīls pieminēja IRO ģenerālsekretāra Taka aizrādījumus, ka valstīm vajadzētu vairāk sekmēt konkrētu IRO darbu. Gan piekrizdams šiem aizrādījumiem, Mak Nīls tomēr vērsa uzmanību uz to darbu DP problēmas risināšanā, ko līdz šim veikusi Anglija, un arī turpmāk apsolīja savas valsts atbalstu IRO darbam. No visiem 40.000 DP, kas ieradušies Anglijā „Westward-Ho" akcijas ietvaros, tikai kādi deviņi esot jānosūta atpakaļ kā nepiemēroti. „Ārkārtīgs pierādījums DP labajai gribai ir viņu gatavība uzņemties pilnīgu tās valsts pilsoņa atbildību, kas viņus uzņem," norādīja angļu ministrs. Bez tam viņš, tāpat kā Holandes pārstāvis de Kanters, izteica atzinību IRO sagatavošanas komisijas sekretāriātam par sekmīgu pārvaldes darbu, jo vienu mēnesi pēc finanču gada beigām bija gatavi visi norēķini, kaut gan dokumenti saplūda no 25 birojiem visos piecos kontinentos un 38 dažādās valūtās.

IRO

Nav līdzekļu

Latvijas sūtniecība Vašingtonā un ASV latvieši atkārtoti lūguši ASV ārlietu ministrijas raidījumā „Amerikas balss" iekārtot arī raidījumus latviešu valodā. Tagad saņemta atbilde, ka tas neesot iespējams līdzekļu trūkuma dēļ.

ASV prezidents Trumens par Fellova DP ieceļošanas likumprojektā paredzēto imigrācijas koordinātoru izraudzījis Ugo Karusi un par viņa vietnieku plkv. Frostu, kas ir darbojies ASV armijas štābā Frankfurtē un pazīstams kā latviešu draugs.

„I. B."

Brazilija sola palielināt uzņemamo DP skaitu

IZCEĻOTĀJI UZ VENECUĒLU DODAS LIDMAŠĪNĀ

30. aprīlī starp Brazilijas valdību un IRO sagatavošanas komisiju parakstīta vienošanās par DP emigrantu skaita palielināšanu uz Braziliju. Tajā pašā laikā Brazilijas prezidents Enriko Dūtra nosūtījis savas valsts kongresam IRO statūtus un ieteicis tos ratificēt. Ja tas notiks, Brazilija kļūs 15. IRO dalībniece, un IRO iegūs UN formālu atzīšanu.

Saskaņā ar parakstīto vienošanos un līgumiem, kurus atjaunos, tiklīdz kāda grupa būs apmierinoši nomtināta, Brazilija 5000 cilvēku grupās uzņems nenoteiktu skaitu bēgļu. Lai atvieglotu šīs emigrācijas programmas izpildīšanu rūpējas par valdības un IRO pārstāvju kopējas komisijas dibināšanu. Brazilija līdz šim uzņēmusi apmēram 5000 DP emigrantus, strādniekus un viņu ģimenes, kas nodarbināti rūpniecībā un lauksaimniecībā. Ir paredzēts lielāku skaitu emigrantu iekļaut kolonizācijas plānos.

15. maijā no Reinas-Mainas lidlauka uz Venecuēlu ar pirmo IRO īrēto lidmašīnu devās 49 DP izceļotāji, starp kuŗiem bija arī vairākas ģimenes ar bērniem, kas jaunāki par 2 gadi. Paredzēts, ka pārvešana ar lidmašīnu uz Venecuēlu notiks vēl vairākas reizes. Uz Franciju līdz aprīļa beigām izceļojuši pavisam 2288 DP.

Pirmo reizi kopš DP nometņu pastāvēšanas to iemītnieku skaits amerikāņu joslā ir mazāks par 300.000, un 30. aprīlī tajās dzīvoja 298.240 DP. Likvidējoties UNRRA pag. gada jūnijā IRO saņēma 333.400 nometnēs dzīvojošus DP. 200.000 DP, kuŗiem ir IRO statuss un tiesības uz palīdzību izceļošanas gadījumā, amerikāņu joslā dzīvo ārpus nometnēm.

IRO

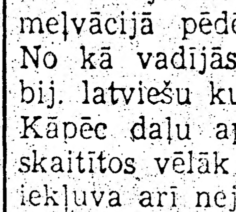

VĒSTULES REDAKCIJAI

Ivans Ekmanis, Lībekā

VAI JŪRNIEKI AIZMIRSTI?

Kāda nozīme bijusi daudzajām latviešu jūrnieku reģistrācijām Ziemeļvācijā pēdējos divarpus gados? No kā vadījās apkalpju sastādītāji bij. latviešu kuģiem pagājušā gadā? Kāpēc daļu apkalpju sarakstos ieskaitītos vēlāk svītroja un apkalpēs iekļuva arī nejūrnieki? Ir ziņots, ka latviešu jūrniekus aprūpēšot Latv. biedrība Lielbritanijā un ka „par baltiešu jūrniekiem uzdots interesēties vienam transporta ministrijas ierēdnim". Kur, Anglijā vai Vācijā? Kādas izredzes jūrniekiem savā arodā doties uz Angliju Westw. Ho akcijā? Daudz dzirdēts par jūrnieku trūkumu Zviedrijā. Kā tas ir?

...pases atzīst ...u kolonijas

...nolēmusi atzīt Jaunzē-
... Brazilijas delegāts IRO
...nas komisijā paskaidrojis,
...valdība apsverot tā atzī-
...atavošanas komisijas nā-
...nolikta uz 20. augustu, bet
...ā notiks pirmā kopsēde ar
...rējo padomi.
...k ziņots par Beļģijas de-
...idera plānu DP studentu
...oru izvietošanai dažādu
...versitātēs. Plāns, kas ie-
... IRO Gvatas konferencei
...peciālistu un intelektuāļu
..., paredz, ka līdzekļus da-
...is vāc ar īpašiem formu-
...us izplata studenti. Pašā
...rs šoruden imatrikulējies
...adalīs 20 formulāru, pie
...būs lūgts vismaz 50 fran-
...ns. Šādā kārtā savāktos
...izlietotu bēgļu studentu
...drošināšanai, stipendijām
...odāvinātiem studentiem,
...ības katedru radīšanai
...soriem un līdzīgiem mēr-
...ders cer gūt IRO dalīb-
...i un to universitāšu at-
...m plānam.
... pārstāvis IRO, valstsse-
...ijas un Austrijas lietās
...ers plānu atbalstīja un
...nīgi arī par nodarbinā-
...gumu un pārskološanās
...tnēs, kā arī valodu mā-
...viņš uzskatot par sevišķi
...ncija nekad neesot pie-
... sagatavošanas komisijas
...ē izteiktajam ierosinā-
... personas, kas par bēg-
...s pēc 1948. g. 1. februā-
...ar tiesīgām vienīgi uz
...o aizsardzību, bet ne uz
...alīdzību emigrācijas lie-
...enākums esot rūpēties
... bēgļiem, neatkarīgi no
... par bēgļiem kļuvuši.

IRO

...zilija sola ...āt uzņemamo ...P skaitu

...JI UZ VENECUĒLU ...S LIDMAŠĪNĀ

...tarp Brazilijas valdību
...tavošanas komisiju pa-
...ošanās par DP emi-
... palielināšanu uz Bra-
... pašā laikā Brazilijas
...riko Dutra nosūtījis sa-
...ngresam IRO statūtus
...s ratificēt. Ja tas no-
... kļūs 15. IRO dalībnie-
...gūs UN formālu atzī-
... parakstīto vienošanos
... kuŗus atjaunos, tikko
...ūs apmierinoši nome-
...ja 5000 cilvēku gru-
...enoteiktu skaitu bēgļu.
... šīs emigrācijas pro-
...ldīšanu rūpējas par
...RO pārstāvju kopējas
...nāšanu. Brazilija līdz
... apmēram 5000 DP
...rādniekus un viņu ģi-
...odarbināti rūpniecībā
...iecībā. Ir paredzēts
... emigrantu iekļaut ko-
...nos.
...o Reinas-Mainas lid-
...ecuēlu ar pirmo IRO
... devās 49 DP izceļo-
...iem bija arī vairākas
...niem, kas jaunāki par
...ēts, ka pārvešana ar
... Venecuēlu notiks vēl
... Uz Franciju līdz ap-
... izceļojuši pavisam
... kopš DP nometņu
...to iemītnieku skaits
...lā ir mazāks par
... aprīlī tajās dzīvoja
...kvidējoties UNRRA'i,
...ā IRO saņēma 333.466
...jošus DP, 200.000 DP,
... statuss un tiesības uz
...šanas gadījumā, ame-
...īvo ārpus nometnēm.

IRO

...VĒSTULES ...REDAKCIJAI

...nis, Libekā

...EKI AIZMIRSTI?

... bijusi daudzajām
...u reģistrācijām Zie-
...os divarpus gados?
... apkalpju sastādītāji
...giem pagājušā gadā?
...kalpju sarakstos ie-
...svītroja un apkalpēs
...rnieki? Ir ziņots, ka
...us aprūpēšot Latv.
...tanijā un ka „par
...em uzdots interesē-
...nsporta ministrijas
... Anglijā vai Vācijā?
...jūrniekiem savā aro-
... Angliju Westw. Ho
...dzirdēts par jūrnie-
...edrijā. Kā tas ir?

Apkalpotājas pelna vairāk nekā mašīnrakstītājas

Latvieši Austrālijas galvaspilsētā Kanbērā

VĒSTULE LATVIJAI NO AUSTRĀLIJAS

Galvaspilsēta Kanbēra ar tikai 14.000 iedzīvotājiem ir viena no jaunākajām pilsētām Austrālijas kontinentā. Atsevišķo štatu pārstāvji savā laikā nevarēja vienoties, kuŗā pilsētā iekārtot valdības mitekli. Viktorijas štats proponēja Melburnu, bet Ņūsautvelsas vīri pateica, ka „stāv un krīt" par Sidneju. Šī strīda rezultātā nolēma dibināt jaunu pilsētu Kanbēru, kas neatrodas nevienā no augšminētiem štatiem.

Kādā no darba brīvā dienā kopā ar draugu nolēmu apmeklēt Kanbēru un paciemoties pie tur dzīvojošām mūsu tautietēm. Sākumā nevarējām iedomāties, ka galvaspilsēta tik maza. Tukšu lauku vidū ieraudzījām daudz balti krāsotu baraku. Tas izrādījās hostelis, kuŗu tieši meklējām, jo tur dzīvo mūsu tautietes. Pie barakām izbūvēti labi ceļi un ietnes, bet atsevišķas barakas savienotas ar segtiem gaiteņiem. Viss tas atgādina jaunsaimniecību, kur ēkas uzbūvētas, bet lauku apstrādāšana vēl nav sākta. Patīkami ir baraku iekšienē. Gaiteņi klāti paklājiem, ir glītas mazgātavas, katrā barakā pa kopējai uzturēšanās telpai, ar kamīnu un mīksti apšūtiem 3X4 m istabiņa ar glītu skapi, galkrēsliem. Katrai iemītniecei ierādīta diņu un lielu spoguli. Ik istabiņā arī silts un auksts tekošs ūdens. Maltītes gatavo hostelī un ēšana notiek kopējā telpā.

Šajā hostelī dzīvo lielākā daļa baltiešu meiteņu, kas ieradās Austrālijā ar pirmo transportu. Tās nodarbinātas dažādos valsts departamentos par mašīnrakstītājām, apkalpotājām un apkopējām. Visās trijās šajās grupās ir arī prāvs skaits latviešu. Viņas ar darbu visumā apmierinātas, bet sūdzas, ka izpeļņa esot par mazu un vakaros garlaicīgi. Mašīnrakstītājas, kas gandrīz visas ir kādreizējās UNRRAs ierēdnes Vācijā, neapmierinātas, ka viņas ar savām labajām angļu valodas zināšanām nopelna mazāk, nekā apkalpotājas — valodas nepratējas. 36 stundu darba nedēļā mašīnrakstītājas nopelna 95 šiliņus, bet pēc atvilkumiem par nodokļiem, dzīvokli un uzturu paliek 45 šiliņi. Iebildu, ka tā nav nemaz tik niecīga peļņa. Dzirdēju atbildi: „Jā, bet ko tad par šo naudu var nopirkt, ja no ASV importētās kurpes vien maksā 12 mārciņas." Šī mūsu tautiete laikam bija aizmirsusi, ka austrāliešu dāmu kurpes maksā tikai 10—12 šiliņu. Grūti gan arī atcerēties gadījumu no Rīgas laikiem, ka kāda mašīnrakstītāja toreiz būtu varējusi atļauties Parīzes modeļu tērpus.

Ir tomēr arī tādas latvietes, kas jau pēc Kanbērā 3 nostrādātajiem mēnešiem par 27 mārciņām nopirkušas radio aparātus. Viņas pašas sev vakaros sameklējušas papilddarbu, pelnīdamas gandrīz otru nedēļas algu. Daudzos Kanbēras grieķu restorānos un kafejnīcās tagad strādā latviešu jaunavas, kas tur apkalpo viesus. Strādājot no pl. 17—20 viņas bez maksas paēd vakariņas, saņem 8 šiliņus un vēl dzeramnaudas.

Ar izklaidēšanās iespējām Kanbērā tiešām bēdīgi, jo visā pilsētā tikai viena viesnīca, pāris kino un zāle balļēm. Kino maksā 8 šiliņus. Tas ir ļoti dārgi. Balles atkal mūsu meitenes nav iecienījušas. Vakaros par labāko atzīts cits nodarbības veids — adīšana. Dzijas lētas, kāpēc var atļauties adīt puloverus un peldtērpus. Adīšana kļuvusi īsta „Kanbēras slimība".

Pēc pl. 20 vakarā pilsēta liekas kā izmirusi. Neapgaismotajās ielās nav neviena cilvēka. Kanbēra tomēr ir topoša pilsēta. Visur būvējas. Rodas parki un skaisti apstādījumi. Staltākā pašreiz ir Austrālijas parlamenta ēka. Lieliska arī ASV sūtniecības celtne — miniatūrs „Baltais nams". Diplomātu kvartāls ir pilsētas skaistākā vieta, latvietim atgādinot Majorus vai Bulduras Rīgas Jūrmalā.

Kanbēras īpatnība ir iepirkšanās centri — divstāvu mūŗa ēku bloki. Namu apakšstāvos iekārtoti veikali, kafejnīcas un restorāni, bet augšstāvos veikalu īpašnieku dzīvokļi. Otra īpatnība — hosteļu bloki. Viena hosteļa iemītnieki nav vis tikai vienā valsts departamentā nodarbinātie, bet to apdzīvo vienas algas grupas ierēdņi, kamēr nākošajā hostelī atkal dzīvo augstākas algas saņēmēji. Dzirdēju, ka arī privātajā dzīvē šīs grupas turoties atsevišķi.

Kanbēra ir viena no vēsākajām vietām Austrālijā. Sniega gan tur nekad nav, bet ziemas mēnešos redzamas austrāliešu augstākā kalnāja Zilā kalna sniegotās virsotnes. Arī vasaras ir pavēsas.

Kanbērā, maijā.

Jānis A. Muške

Mīlestības dziesminieks

Veronika Strēlerte

Kad viņa būs jau gars un pelni,
Bet zemes dārzos iešu es
Un mani tirdīs tūkstoš velni,
Es savai lirai teikšu: klusu,

Beidz kailās dziesmas skandināt
Un netraucē tās šķīsto dusu
Un Dieva putniem izlūgšos:
Tai rīta dziesmu dziedāt jūs

Šais sudrabainos jasmīnos.
Bet vakaros, kad klusē viss,
Pie viņas aizslīdēšu pats —
Mēms, melns un nakšņains
sikspārnis.

Nepārbaudāma ziņa

No Berlīnes Minchenē nesen ieradies kāds žīdu tautības pilsonis K., kas senāk dzīvojis Rīgā. Starp citām viņa ziņām atzīmējams apgalvojums, ka uz Padomju Savienību izvestais Latvijas valsts prezidents Kārlis Ulmanis vēl pirms gada, tātad 1947. gada sākumā, strādājis kādā lauksaimniecības skolā Maskavas tuvumā.

K. Rīgā ieradies 1944. g. reizē ar pirmajām krievu vienībām un pats pieredzējis arī partizānu uzbrukumu, kas sašāvuši mašīnu, kuŗā K. braucis, bet viņu pašu ievainojuši. Vēlāk K. pārvietots dienestā uz Berlīni. Tur bijusi laba dzīve, bet, kad pienācis rīkojums doties uz Maskavu, K. nolēmis izkļūt no komūnistu režīma un atbēdzis uz rietumiem.

J. A.

Latvijas īpašumu liktenis Šveicē

LCK informācijas biļetens no Ženevas ziņo, ka Šveices valdība nodevusi Latvijas sūtniecības namu Padomju Savienības iestādēm. Kā zināms, Latvijas sūtniecībai un ģenerālkonsulātam Šveicē nav atļauts darboties.

VĪRI

STĀSTS

Ģirts Salnais

(4. turpinājums)

Viņš drūmi raudzījās zemē.

„Tu mani satriec. Visa nelaime tā, ka tu kā sieviete esi gājusi pārāk daudz skolās un esi spējīga pārāk secīgi domāt," viņš runāja ar neslēptu sašutumu, bet viņa bezbēdīgi iesmējās:

„Apbrīnoju tava prāta nespēcību! Ja es būtu mazāk skolota, tad manu stipro jūtu un, tādā gadījumā, varbūt, muļķības dēļ, būtu jāatraujas no pasaules un jākļūst mūķenei. Bet lūdzu, izglītība man devusi gan ko citu — cītīgs darbs un pienākuma apziņa var būt labākā klostera vientulība sirdij, nekā visbiezākie klostera mūri."

„Tā", viņš arī tagad pasmaidīja, bet smaids bija vairāk nožēla un pašpārmetums. „Protams, saprotu. Es savu klosteri vislabāk jutu kaujas laukā. Tikai tagad esmu iekļuvis īstā mūku cellē, kur jācīnās ar velnu sevī un jāraud par eņģeli, kas nesniedz glābēja roku."

Sagaidīdams Elzas sašutumu par šo viņa izsmieklu, gluži pārsteigts viņš saņēma no viņas tikai sirsnīgu pamācību:

„Tev jāatrod arī šai laikā kāds mērķis, darbs, vai kaut kas tāds, kas tev neļautu domāt vienmēr par mani".

„Tā?" viņš bija pārsteigts par šo domu.

„Jā", viņa atbildēja pārāk noteikti, lai drīkstētu domāt, ka izteiktais bijis tikai nesaturīgs mierinājums.

„Mērķi, darbu, tagad?" viņš par to tiešām visu kaŗa laiku nebija iedomājies. Iznīcības un nāves laukos bija grūti iedomāties par tādām lietām.

„Jā", viņa tikpat noteikti atkārtoja. „Vismaz ideju."

„Piemēram?"

„Savā neģēdzīgā neticībā tu, varbūt, smiesies par to, ko tev stāstīšu, bet — vienalga. Aizvakar Kalngalā slepus ieradies kapteinis Kalpaks. Un tie ir apmēram viņa vārdi: „Slēpjieties mežos, klānos, vienalga — kur!! Neļaujieties iznīcināties. Ikviens cilvēks — sieviete vai vīrietis — noderēs, tikko būs ziema pāri, un mēs varēsim sabiedroties. Ticiet, ka zvērībai reiz būs jāstāda pretī mūsu vara. Sevišķi to lai ievēro mūsu kaŗavīri un jaunekļi! Tu saproti, ko tas nozīmē?"

„Ā", viņš tikai izdvesa, un Elza saprata, ka viņu patiesi ieinteresējis viņas atstāsts, kaut patiesībā, viņš bija kļuvis ziņkārīgs arī par šo ierosinājumu tikai tāpēc, ka tūdaļ viņā bija pamodusies vecā doma: tā ir lieta, kuŗā es sevi varētu atkal iesviest kā vecu naudu un ļaut izlietot, gluži tā, kā visu kaŗa laiku — der, der — neder, neder.

„Tu saproti", viņa dedzīgi turpināja. „Kurzemē, Vidzemē, Latgalē — visur vīri slēpjas mežos, vai tādās pat alās kā tu. Mums drīz sāksies palu laiks, drīz pēc tam klāni kļūs sausi. Kas kādu var noķert vai atrast klānos. Un tad..."

„Jā, jā, jā, es saprotu. Visu. Tas būs labi. Varbūt, tas der."

Tagad viņa ieplēta acis izbrīnā.

„Varbūt?..." Viņa nikni iesaucās. „Protams, varbūt! Viss ir tikai varbūt. Bet tāpēc tev zināšanai — vēl pastāv arī varbūt, ka tavs brālis atgriežas vai no gūsta, vai... Vienalga... Kā cilvēks var pārvērsties tādā iedomu vergā? Es eju. Tu pirmo reizi, kopš tevi pazīstu, šovakar man nepatīci."

Toreiz viņa bija aizgājusi sašutusi, un pēc tam māte vienīgā viņu apmeklēja.

Toties viņu biežāk apciemoja pašpārmetumi un beigās pārspīlēta sevis nonicināšana, atzīstot, ka tiešām viņš pēdējos kaŗa un revolūcijas laikos kļuvis īsts pasaules diedelnieks, dīkdienis un kaŗa algādzis. To taču tikai citādi izteiktu, bija laikam nozīmējuši Elzas vārdi. Un viņš pēc tam vēl vēlējās iegūt viņas labākās jūtas!

Ja šajās dienās viņš nebija slepus pazudis no savas slēptuves, tad tas bija mātes nopelns. Kādu vakaru uzkāpusi klētsaugšā, viņa ilgi sēdēja uz gultas malas un klusēja. Tikai brīžiem viņa paskatījās uz pagalvja pusi, uz viņa paša kažoku, kas bija izņemts no apsegu kaudzes un salocīts novietots kaktā, un uz viņa kājām, kas citkārt bija apautas lielos zvejnieku stulmeņos, bet tagad viņa paša vieglajos virsnieka zābakos. Viņš manīja šos skatus un nervozēja.

„Tev nevajadzētu to darīt?" pēkšņi viņa ierunājās.

„Ko?" viņš mēģināja izlikties pārsteigts, bet viņa skumji pagrozīja biezā lakatā satuntuļoto galvu.

„Vai tad es neredzu? Mīļais Dievs, Jāni, nav jau nekāds grēks mīlēt, bet grēks ir otru cilvēku nesaprast... Tu klusē! Tu?... Spēcīgs cilvēks, kam jādzīvo. Man vecai, muļķa sievai, jārunā. Tu esi mans dēls, viņa mana vedekla — otra dēla sieva, bet es saku Jāni... Es aizstāvu viņu."

„Vai viņa tev visu pateikusi?" viņš nosarka līdz ausu galiem.

„Jā. Viņa man pateica... Tas nav nekāds kauns, es jau teicu. Elza ir sieviete, kādas ik vīrietis gatavs iekarot. Viņai ir viss, kas vajadzīgs cilvēkam, ko viegli iemīlēt. Bet tu... Jā. Tu esi valdījis gadiem sevi. Tu gribi skriet projām, tāpēc ka tu esi godīgs un baidies kļūt negodīgs."

„Es..."

„Un tu gribi bēgt, nesakot arī man neviena vārda. Pazust, lai varbūt rīt jau atrastos milīču nagos. Lai bēgtu, jāzina kur? Vai man tev, virsniekam, tas jāsaka... Un Elza... Tu viņai ar savu aiziešanu uzkrautu jaunu nastu. Vai viņai jau nepietiek. Mīļais Dievs!... Dari kā zini, bet nemirsti mums abām jau ar savu aiziešanu," viņa bija viegli noglāstījusi viņa roku un lūgusi, lai nolaiž lejā. Viņš lēni novilka zābakus, atsaiņoja kažoku, izņēma no tā revolveri un nolika parastā vietā — uz spilvena.

Miers bija pārņēmis viņa sirdi šai naktī, jūtoties nevarīgam kaut ko iesākt, vai izdomāt.

Turpmākās dienās poručiks drūms gaidīja kādu laimīgu vai nelaimīgu gadījumu, kļūdams vienaldzīgs pret visu. Tas bija tāpat kā tad, kad viņš bija gaidījis iesaukšanu kaŗā — kaut tikai ātrāk, ātrāk tiktu projām un pazustu visiem, kas viņu pazīst. Bet notika kaut kas cits. Māti atkal aizstāja Elza. Viņa šķita aizmirsusi pēdējās tikšanās skarbumu, un pavadīja ilgākus brīžus viņa cellē, tērzēdama par šo un to. Viņa dzīvi stāstīja par dzirdētiem notikumiem ārpasaulē un attēlojot nostāstus par Vecgulbenes sarkanā tribunāla nāves sodiem un spīdzināšanām, pamazām aizkustināja viņā gluži cilvēcīgu sašutumu un vēlēšanos darboties. Taču, tikko viņa bija aizgājusi, sirdī bija pamodusies vecā kaite. Viss pārējais bija zudis, kanēja ausīs tikai jaunās sievietes balss, atmiņā nostājās viņas seja ar katru tās pārmaiņu un sāka atjaunoties vecie, neatvairāmie sapņi. Gluži instinktīvi nojauzdams, ka Elza sāk viņam uzticēties par tik, par cik viņš ņem dalību pārspriedumos par varbūtējiem notikumiem Krievijas revolūcijas tālākā attīstībā, un par to, kas viņiem pašiem būtu darāms, viņš likās jau kļuvis drošs cīnītājs, ne nevarīgs cilvēcīgo sadursmju jēgas nicinātājs un pēlējs. Šajās sarunās viņi bieži iekarsa un aizrāvās, un viņa domas un izteikas tā ieinteresēja Elzu, ka gluži nemanot viņu starpā sāka veidoties līdz tam nebijis uzticības tilts. Viņš tagad bieži turēja Elzas roku savējā un vakar vakarā, runājot par kāda drauga nāvi Vecgulbenē, bija piespiedis galvu viņas vaigam. Varbūt, viņa to sākumā uzskatīja par nevainīgu draudzīgas saskaņas apliecinājumu, bet Jāni dedzināja viņas maigā āda.

(Turpinājums sekos)

Latviešu studentu organizācijas 15 valstīs

LATVIEŠU STUDENTU CENTRĀLĀS SAVIENĪBAS 7. KONGRESS

7. latviešu studentu centrālās savienības kongresu Hamburgā atklāja LSCS prezidija priekšsēdis E. Andersons, norādīdams, ka latviešu studentu pārstāvības tagad darbojas apm. 15 valstīs. Kongresu apsveica no Baltijas universitātes prof. Dr. med. N. Vētra un prof. Dr. Liepiņš, no Starptautiskās studentu savienības un poļu studentiem Trēders, no lietuviešiem Petrenas, igauņiem Aasma, Katoļu studentu apvienības B. Laupacis, Baltiešu kristīgās studentu apvienības V. Kļaviņš, Daugavas vanagiem A. Puķīte. Daudzi bija sveicinājuši ar vēstulēm. Kongresu vadīja E. Andersons, R. Dambekalns un A. Freimanis.

E. Andersons ziņojumā par LSCS prezidija darbību norādīja, ka prezidijs saņēmis solījumu, ka Holandē varēs pavadīt vasaras brīvlaiku daži desmiti latviešu studentu, par ko izdevumus apņēmušies segt holandiešu studenti. Kanādā nodibināti sakari ar katoļu studentu organizāciju, kas mūsu studentiem apsolījusi palīdzību pārcelties uz Kanādu un tur studijas atjaunot. Ļoti ievērojamu palīdzību studentiem sniegusi LCK ar atbalstiem un stipendijām. LSCS savāktie dati liecina, ka to latviešu studentu skaits, kas beidz studijas, pieaudzis: pag. gada ziemas semestrī studijas beiguši 48, bet pavasaŗa semestrī jau 55. Pašreiz doktorējas 94.

Par LSCS priekšsēdi ievēlēja līdzšinējo — cand. phil. E. Andersonu; pr-ža vietnieki — angļu joslā stud. mech. J. Gulbis, amerikāņu joslā — stud. theol. E. Briedis, prezidija sekretārs stud. med. A. Puķīte, kasieris — cand. rer. pol. E. Eizāns. Revizijas komisijā: cand. iur. J. V. Celinskis, cand. agr. Blodnieks, stud. arch. Z. Zariņš. Studentu tiesā: pr-dis Dr. iur. L. Beinerts, vietn. cand. iur. J. V. Celinskis, locekļi — stud. agr. A. Dumpiniece, Dr. H. Goba, cand. ing. H. Homko. Referenti: ārlietu — stud. arch. Z. Zariņš, kultūras — stud. mech. U. Treibergs, preses un izdevniecības — stud. med. S. Indrāne, saimniecības lietu — stud. oec. V. Tumanovskis, studiju lietu — stud. chem. V. Zvejnieks, sakaru — cand. ing. T. Burkevičs, sevišķu uzdevumu — cand. phil. J. Krastiņš, sporta — stud. P. Bernāts. Par delegātu Latviešu Nacionālā Padomē ievēlēja stud. chem. A. Vatvaru no Vircburgas.

Kongresa laikā Pinebergā notika arī sporta (US) kongress. Visos kongresa delegātos valdīja vienprātība un sirsnība. Kongresu slēdza ar darba himnu „Nevis slinkojot un pūstot." Kongresa delegāti izdarīja arī vairākas ekskursijas, apskatot Hamburgas pilsētu, ostu un Lībeku.

S. Indrāne

Prof. A. Švābes godināšana Blombergā

Prof. A. Švābes 60 gadu maiņā Blombergas latviešu nometne un PEN klubs 25. maijā rīkoja viņa godināšanu. Gavilnieku apsveikt bija ieradušies organizāciju un iestāžu pārstāvji, rakstnieki un zinātnieki no tuvienes un tālienes. Svinīgo aktu Blombergas baltiešu māksliniekiem namā ievadīja Latvijas PEN kluba vicepriekšsēdis Vācijā K. Dziļleja, cildinādams jubilāra nopelnus un pasniegdams viņam pantos sacerētu un mākslinieciski darinātu PEN kluba adresi. Reizē viņš nodeva arī PEN kluba centrālās valdes prezidenta A. Bērziņa un sekretāra A. Skrēbera sveicienus. No LCP un LCK jubilāru sveica LCP priekšsēdis J. Celms, pasniedzot gleznu. Bavārijas apgabala latviešu vārdā jubilāra darbību latviešu organizēšanā un vienošanā cildināja A. Reins. Baltijas universitātes un jubilāra nodibinātās Latviešu humānitāro zinātņu asociācijas sveicienus nodeva prof. E. Šturms. LPB angļu joslas kopas vārdā sveicienus nodeva J. Veselis, no BCP latviešu pārstāvības un „Nedēļas apskata" — red. V. Dulmanis (aploksne), laikraksta „Tēvzeme" — red. L. Bērziņš (aploksne). Blombergas latviešu komitejas — M. Brastiņa (ziedi), Rīgas Filmas — A. Jekste (aploksne), J. Poruks, A. Plensners uc. Rakstiski gavilnieku sveicināja daudzi sabiedriski darbinieki, kollēgas, draugi un cienītāji, to vidū bīskaps J. Rancāns, prof. K. Kundziņš, sūtnis V. Salnais, A. Klīve, P. Gruzna, V. Tone, J. Jaunsudrabiņš, V. Bastjānis, prof. Fr. Gublis, J. Druva udc.

Atbildot apsveikumiem, prof. A. Švābe norādīja, ka par viņa darbiem lai runā vēsture. Viņš kalpojis reizē zinātnei un mākslai un esot pārliecināts, ka starp tām abām nav būtiskas starpības, tā pastāv tikai metodē un technikā. „Es savu dzīvi nenožēloju, kaut tā nav bijusi viegla!" — teica gavilnieks. „Manā paaudzē visi dzīvojuši tikai daļu savas dzīves, jo daļa gadu laupīta kaŗu, okupācijas apstākļu un revolūciju dēļ. Es gribētu mierīgi mēģināt nedzīvotos gadus panākt un pievilt savu likteni."

Tā kā dzelzceļa klizmas dēļ prof. T. Celms laikā nebija paspējis ierasties, tad viņa vietā akadēmisko runu teica prof. E. Šturms par ētiskās prioritātes jautājumu Baltijā, uz atradumu datiem pamatodamies secinot, ka Baltijas telpas pirmiedzīvotāji līdz 2000. g. pr. Kr. bijuši somu-ugru tautu piederīgie, bet pēc tam telpā ienākuši baltu senči. Izrakumi Ziemeļkursā liecina, ka lībiešu ciltis apdzīvojušas tikai šauru, norobežotu joslu un nometušās šeit pēc baltu ienākšanas.

Sekoja mūzikāli priekšnesumi, ko izpildīja Blombergas mākslinieki H. Lūse, A. Pulciņa-Karpa un doc. H. Štrauss. A. Švābes sonetus deklamēja E. Siliņa — Pūce, bet PEN kluba biedri, kas bija ieradušies svinībās — A. Aigars, E. Ķezbere, J. Veselis un F. Raisters — nolasīja dažus jaunākos dzejoļus. Svinības noslēdza kopīgs azaids, kur starp daudziem apsveikumiem un runām ar savu atjautību un humora niansēm sevišķi izcēlās prof. T. Celms, dodams īpatu jubilāra personības un viņa laika raksturojumu.

E. R.

Chronika

Rakstnieku pēcpusdienā Hochfeldas nometnē Augsburgā svētdien Vitauts Kalve referēja par latviskumu dzejā, bet savus darbus lasīja Velta Toma, Rita Liepa un Knuts Lesiņš.

Dziedātāja Līna Karlsone, vijolnieks F. Heinrichsons un prof. Jānis Meiņš no Blombergas nometnes viesojās Fuldas, Ambergas, Fišbachas, Hersbrukas, Veidenes, Augsburgas, Kleinkecas un Manheimas nometnē. Koncertu programmā bija Bacha, J. Vītola, A. Kalniņa un Jāņa Mediņa darbi. Prof. J. Mediņam šī bija pēdējā turneja Vācijā, jo viņš saņēmis atļauju iecelošanai Zviedrijā.

Franču joslas rakstnieku vakars 23. maijā notika Ebenveilā. To ievadīja apgabala komitejas priekšsēža A. Dzirnes un šejienes YMCAs priekšsēža Edv. Medņa uzruna. Savus darbus lasīja Ilone Leimane, Hugo Puriņš, Edm. Zirnītis un A. Aucenieks. Anšlava Eglīša stāstu nolasīja J. Krādziņš, bet kritiķis Jānis Kļaviņš vakara noslēgumā referēja ar Ēriku Ādamsonu.

Mēnešraksta Sauksmē 3./4. burtnīca iznākusi ar prof. A. Švābes, prof. J. Jurevica, Dr. H. Vītola, prof. S. Vasiļevska, V. Kalves, T. Zeltiņa, Zinaidas Lazdas, Ērika Raistera, P. Ērmaņa, P. Aigara, K. Dziļlejas, J. Širmaņa, A. Kaugara, J. Skabārdes, T. Daugava, Klāras Zāles, Hertas Kraujas, V. Kalniņa, doc. B. Abera, E. Upatnieces, prof. K. Kārkliņa, V. Baltiņas, prof. J. Rutmaņa, prof. J. Siliņa, N. Vīksniņa, E. Andersona, prof. A. Tauriņa, Dr. J. Pones, A. Krodera uc. rakstiem.

Iznācis Tiesībnieks Nr. 4. Ar rakstiem piedalās doc. B. Abers, mag. iur. R. Viļums, doc. Nik. Valters, adv. Armins Rūsis uc. Plašs apskats par juridiskiem jautājumiem un chronika.

Lidijas Pērļupes stāstu jaunatnei Priekšpilsētas noslēpums ar O. Norīša illustrācijām izdevis V. Bēķera apgāds Bernsenē.

DP sporta svētku sarīkojumus ievadīs futbolisti

DP sporta svētku daudzo sarīkojumu ievadījumā 20. jūnijā sāksies pirmās sacensības futbolā. 26. un 27. jūnijā Mittenvaldē notiks meistarsacīkstes volejbolā vīriešiem. Vienības jāpiesaka līdz 10. jūnijam: (13b) Mittenwald, Jägerkaserne, Butzsarski. Basketbola sacensības 10. un 11. jūl. Mittenvaldē. Sākumā šīs sacensības bija paredzētas 27. un 28. jūlijā. Vienības piesakāmas līdz 15. jūn.: (13b) Augsburg-Hochfeld Lithuanian DP Camp, FASSK (Lietuviešu sporta komiteja). Jāpieteic arī vienības sievietēm, kaut šo sacīkšu datumu paziņos vēlāk. 31. jūl. un 1. aug. vieglatlētikas un peldēšanas sacīkstes Nirnbergā. Šo sporta nozaru pārstāvjiem 10. jūn. pl. 10 Nirnbergas stadionā pie K. Dzirkaļa notiks apspriede. Galda tenisa meistarsacīkstes sieviešu vienībām risināsies 14. un 15. aug. Augsburgā. Vienības piesakāmas līdz 20. jūlijam: (13b) Augsburg, Sommekaserne, Ukrainischer Sportrat. Ik vienībā būs 3 spēlētājas. 21. un 22. aug. Manheimā risināsies boksa cīņas. Dalībnieki jāpiesaka līdz 21. aug.: (14a) Mannheim, Poland Gard Company, kapt. Skalsky. Galda tenisa meistarsacīkstes vīriešu vienībām 28. un 29. aug. Ingolštatē. Vienības (ar 3 dalībniekiem) jāpiesaka līdz 8. jūl.: (13a) Ingolstadt, Poland DP Camp „Sokol A.", Langin. Vēlāk sekos informācija par volejbolu sievietēm un šachu.

V. L.

Priekš 5 gadiem pirmais latvietis šķēpa mešanā pārsniedza 70 m tālumu. Ar savu 70,80 m rezultātu to 1943. g. pavasarī Rīgā spēja Jānis Stendzenieks. Un ko „Jancis" saka šodien? Kādā vēstulē no Anglijas viņš raksta: „Esmu jau pavecs zēns, kāpēc sevišķus brīnumus gaidīt velti. Drīzāk jādomā par rezultātu bēgumu. Vēl jau nu tomēr domāju pacīnīties labu laiku."

Par mūsu basketbola nākotni nav jāskumst. Sevišķi jauki spēlē Vircburgas jaunā paaudze. L. Lusāra trenētie Centrālās nometnes līdz 14 g. v. zēni skaistā spēlē zaudēja fiziski daudz pārākajiem Ziemeļu nometnes pārstāvjiem tikai 40—44. Jācer, ka Centrālās nometnes zēni Austriņš, Lietuvietis, Jansons, Rencis, Mazurs un 3 brāļi Birstiņi dienās būs savu vecāko biedru krietni aizstājēji.

Alberts Sachnazārovs, Rīgas US teicamais futbolists, tagad dzīvo mazā švābu pilsētiņā Jetingenā, kas atrodas starp Ulmu un Augsburgu. Viņš tur spēlē arī futbolu un pagaidām atteicies no daudz spēcīgākās Ginceburgas vienības aicinājuma pāriet tās sastāvā. Sachnazārovs, kas pilnīgi pārvalda latviešu valodu, ir Irānas pavalstnieks.

Lubekas joslas latviešu meistarsacīkstēs galda tenisā Lībekā viensp. vīr. uzvarēja O. Korbergs (Volterding.), 2. J. Ventenbergs (Gēst.), 3. I. Feifs (Volt.); viensp. siev. 1. Dz. Lazdiņa, 2. E. Samoviča (abas Līb.), 3. Kovale (Gēst.); divsp. vīr. uzvarēja Feifs, Robergs un jaukto divsp. Mirovića, Feifs (visi Volt.). Daži labākie spēlētāji sacīkstēs nepiedalījās.

Vircburgas precētie basketbolisti (Pērkons, F. Blicavs, Lusārs, Teriņš, Griezē, Griviņš) zaudēja puišu cilvēkiem (Rags, Mežuks, J. Blicavs, Baumanis, Zariņš) 38—47. Volejbolā Centrālā nometne (Balbalis, Baumanis, Gauše, Teriņš, Lusārs, Zeiris) uzvarēja Ziemeļu nometnes vienību 15—6, 15—12.

Lietuviešu meistarsacīkstes galda tenisā Dilingenā vienspēlē vīriešiem uzvarēja Adamovičius, viensp. siev. Ritelioniene, divspēlē siev. Laikuniene, Ritelioniene un divsp. vīriešiem Žuipa, Daukša.

Primo Karnēra, itāļu kādreizējais pasaules meistars boksā, tagad piedalās laušanās sacīkstēs ASV. Līdzšinējiem 300 pretiniekiem viņš vēl nav zaudējis nevienu cīņu.

Par Francijas izredzēm Londonas olimpiskajās spēlēs „Le Soir" raksta: „1936. g. Berlīnes olimpiskajās sacensībās franči varēja gaidīt tikai savu boksēru un riteņbraucēju panākumus. Londonā izredzes ir daudz labākas. Tulūza ar savu peldbaseinu kļuvusi par „meistaru fabriku". Bez krietnām uzvarām iespējām nav arī vieglatlēti."

Francūzis Aleksis Ženī (augšējā uzņ.) un vācietis Valters Klinge (apakšējā uzņ.) šogad ir uzmanības centrā Eiropas peldēšanas sportā. „Viņš nemaz nav cilvēks, bet haizivs," par 19 g. v. franču peldēšanas fenomenu raksta kāds vācu sporta žurnālists. Pēc starta šāviena Ženī 5 m nolido gaisā un tad pazūd ūdenī, kur iet kā lokomotīve. Milzīgo kāju (valkā 48. n-ra apavus!) un roku kustības atgādina airus. Un tad arī nav brīnums, ja šāda „zivs" 100 m kraulā peld 55,8 sekundēs! Braunšveigietis Valters Klinge vāciešiem atkarojis vadošo vietu Eiropā peldēšanā uz krūtīm, kur Vācijai, sākot ar slavenā Ericha Radmachera laikiem, vienmēr bijuši izcili reprezentanti. Veicot 100 m uz krūtīm 1:07,3 min., viņš nesen atkārtoja pastāvošo pasaules rekordu, realizējot arī jaunu Eiropas un Vācijas rekordu. Klinge līdz ar to ir „iepeldējis" pasaules visu laiku izcilāko krūšu stila speciālistu vidū.

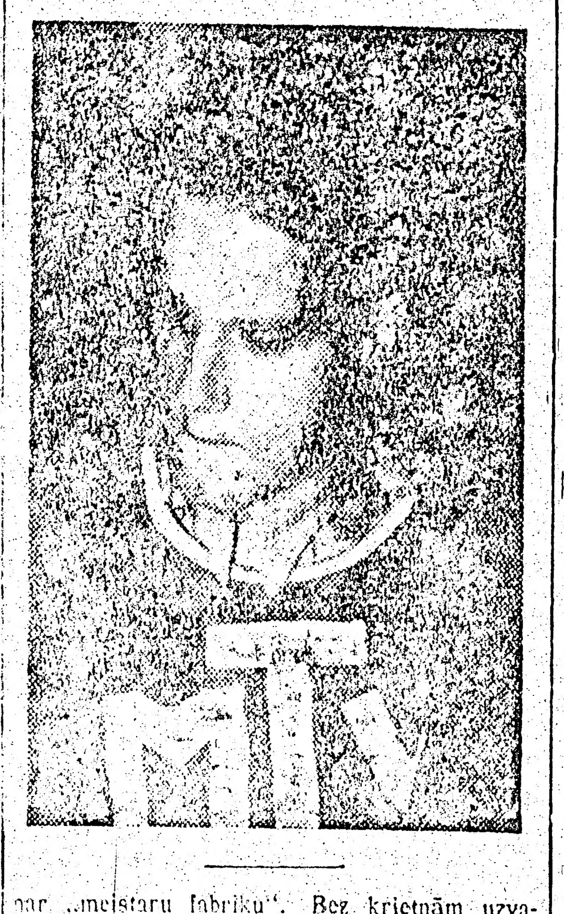

Vārtsargs Fricis Buchlo, kas 17 reizes spēlējis Vācijas valstsvienībā, saistīts par Islandes futbolistu treneru olimpiskajām spēlēm Londonā. Buchlo bija treneris Islandē jau arī pirms kara.

Jaunu svaru iedalījumu grieķu-romiešu cīņā amatieriem apstiprinājusi starptautiskā cīkstoņu savienība: mušas sv. līdz 52 kg., gaiļa sv. līdz 57 kg, spalvas sv. līdz 62 kg, vieglā sv. līdz 67 kg, pusvidējā sv. līdz 73 kg, vidējā sv. līdz 79 kg, pussmagā sv. līdz 87 kg un smagā svarā pāri par 87 kg.

A. Priednieka pirmais starts 1948. g. sezonā

23. maija novakarē Lībekas vācu b-bas Pfönix laukuma atklāšanas sacīkstēs piedalījās arī pulciņš latviešu vieglatlētu. Drēgnais un vējainais laiks kavēja izcilāku sasniegumu realizēšanu. Pirmajā šīgada startā 100 m skrējienā Alberts Priednieks priekšskrējienā, starpskrējienā un finālā sasniedza mērķi vienādā — 11,4 sek. laikā. Ja fināla skrējienā viņš kļūmīgi nesaklupțu jau starta solī, liekas rezultāts būtu 0,1—0,2 sek. labāks. Apm. 60 dalībnieku konkurencē mūsu vieglatlēti ierindojās visur pirmajās vietās. 100 m — 1. Priednieks 11,4 sek., tāllēkšanā — 2. Hakelis 6,10 m (vācietis Šulcs, kas pērn lēca 7,09 m, šoreiz spēja tikai 6,07 m), lodē — 1. Rudulis 13,08 m, 2. Kadiķis 12,17 m, diskā — 1. Ratass 39,35 m, 2. Kadiķis 35,80 m, 3. Rudulis 35,79 m, šķēpā — 1. Hakelis 59,32 m.

B. Č.

DAŽOS VĀRDOS

Atteikties no troņa par labu savam dēlam nodomājis Japānas keizars Hirohito. Tas notikšot Japānas kapitulācijas gada dienā, 15. augustā. Japānas valdība nodomājusi atjaunot diplomātiskās attieksmes ar ārvalstīm.

Hitleru oficiāli atzīs par mirušu, ziņo „Daily Mail", jo denacifikācijas iestādēm tagad esot pietiekami pierādījumi par viņa nāvi. Hitlera mantojuma lietas izspriedīs jūnijā Minchenes denacifikācijas kamera.

Uz Londonu aizbēgušais bij. padomju militārās misijas šefs Brēmenē pulkvedis Tasojevs 20. maijā pēc paša vēlēšanās speciāllidmašīnā nogādāts uz Berlīni un nodots padomju iestādēm. Viņa rīcības iemesli nav tuvāk zināmi.

Berlīnes ielās angļu militārā valdība likusi izlikt plakātus ar Bevina runas citātu: „Angļu valdība apņēmusies jebkādos apstākļos palikt Berlīnē."

15.000 marku atlīdzību saņēmis raksta „Amerika kā kultūras nesējs" patiesais autors, Berlīnes komūnistu „uzlēcošā zvaigzne" Dr. Kauls. Rakstu amerikāņu prese atklāja par plagiātu pēc kādas nacistu laika brošūras. Oficiālo raksta autoru Dr. Štarku padomju oficiālā avīze „Tägliche Rundschau" izslēgusi no līdzstrādnieku skaita par „žurnālistu aroda cieņas aizskaršanu."

Slepeno diplomātisko kodu, ar ko sazinājušies amerikāņu valstsvīri visā pasaulē, nolemts apmainīt pret citu, tāpēc ka bijušais koda šifrētājs ASV vēstniecībā Maskavā atteicies atgriezties mājās un palicis pie sievas Maskavā. Pēc „Daily Mail" ziņām, padomju rokās esot jau vairāki atšifrēti amerikāņu ziņojumi par aizsardzības problēmām.

Pasludinādams jaunu ģenerālofensīvu, Grieķijas ministru prezidents Sofulīss apgalvojis, ka pēdējos mēnešos partizāni zaudējuši 213 vīru, bet valdības karaspēks tikai 24. Grieķijā ieradušies ap 40 īpaši apmācītu amerikāņu virsnieku, kas darbosies par padomniekiem pie valdības karaspēka daļām.

Berlīnes atkritumu novācēji nolēmuši trešdien uzsākt 24 stundu streiku. Tai pašā laikā Bavārijas organizētie ierēdņi, gara un kultūras darbinieki prasījuši nobalsot par streiku, ja 10 dienu laikā Frankfurtē labvēlīgi nenokārtotu gara darbinieku pārtikas stāvokli, kas esot sliktāks nekā jebkurai citai grupai.

Liels finanču skandāls atklāts Stokholmā. Par naudas viltošanu un piesavināšanos apcietināts Zviedrijas finanču ministrs Ljungdāls, kas bija arī ģimeņmāju būvniecības kredītu iestādes direktors un Zviedrijas delegāts UN.

Ungārijas komūnisti un sociālisti galīgi apvienojušies „Ungāru strādnieku partijā", kas sāks darboties 12. jūnijā.

Vācijas sadalīšanu patstāvīgās valstiņās prasa „Bavārijas partijas ārpolitiskā grupa" kādā memorandā, ko iesniegšot Trumenam, Čērčilam, Šumanam, Vansitāram uc. ārzemju valstsvīriem. Vispārējais jēdziens „Vācija" esot vēstures viltojums.

Sestdien parakstīts Bulgārijas—Polijas draudzības līgums uz 20 gadiem.

Kara gadījumā Zviedrijas armija nebūtu spējīga savu zemi aizsargāt, ja nesaņems palīdzību no ārienes, paskaidrojis zviedru armijas virspavēlnieks gen. Jungs.

Sūtījumus 1,8 miljardu dolaru vērtībā šīgada pirmā ceturksnī saņēmušas 14 Eiropas valstis, ziņojis Eiropas jaunuzbūves programmas vadītājs Hofmans.

Likumu par robežapsardzības pastiprināšanu izsludinājusi Turcijas valdība. Visstingrāk apsargās Turcijas robežas Eiropā. Valdība brīdinājusi iedzīvotājus pret komūnistu iefiltrēšanās briesmām.

Padomju joslas vācu robežpolicisti, pēc „Basler Nachrichten" ziņām, saņēmuši rīkojumu šaut uz „personām krievu uniformās", ja tās mēģinātu pāriet joslu robežu uz rietumiem.

Pupiņu kafijas deva apvienotās angļu-amerikāņu joslas iedzīvotājiem paredzēta augustā, pagaidām 125 grami diviem mēnešiem.

Šim numuram pievienotas 2 lapaspuses, kuras saņem ATPŪTAI pasūtinātāji.

Arabi sasnieguši jūru pie Telavivas

Jeruzalemes vecpilsēta kapitulējusi

Drošības padome prasa 4 nedēļu pamieru Palestīnā

Pāri asiņu notraipītām drupām rāpdamies, arabu strēlnieki piektdien ieņēma pēdējos trīs namus Jeruzalemes vecpilsētā, un naktī uz sestdienu 350 židi, kas pēdējie bija turpinājuši cīņu, padevās. Arabu leģions bija ieņēmis Jeruzalemes vecpilsētu, ap 2000 sieviešu un bērnu nodeva Sarkanā Krusta rīcībā un svētdien pirmo reizi kopš 2000 gadiem Jeruzalemes vecpilsētā nebija neviena židu tautības iedzīvotāja. Palestīnas kauju smagumpunkts tagad pārvietojies uz stratēģiski svarīgākām vietām gar Jeruzalemes—Telavivas ceļu.

Arabu leģiona komandieris šai kauju rajonā jau pirms pēdējām kaujām bija paziņojis: „Sekmīga Jeruzalemes vecpilsētas ieņemšana uzskatāma par vienu trešdaļu no visa Palestīnas kara."

Vecpilsētas kapitulēšanu apstiprina arī židu ziņojums, kurā teikts, ka pēc 11 dienu ilgām cīņām pilnīgi izsīkuši ne vien pārtikas, bet arī municijas krājumi, kamēr ievainoto skaits arvien pieaudzis. Pēdējās 4 dienās pietrūcis arī ūdens. Cīņa ārpus Jeruzalemes vecpilsētas turpretim vēl turpinoties.

Pēc Jeruzalemes vecpilsētas kapitulēšanas Transjordānijas karalis Abdula aizbraucis uz kādu pilsētiņu Samarijā. Atstādams gandrīz pilnīgi drupās pārvērsto Jeruzalemi, viņš solījis sargāt svētās vietas. Pēc BBC ziņām tomēr jau sestdienas rītā arabi uzspridzinājuši Jeruzalemes lielāko sinagogu un draudējuši iznīcināt arī citas svētās vietas.

Vissīvākās kaujas pagājušās nedēļas beigās, svētdien un vēl pirmdien norisinājās gar Jeruzalemes Telavivas ceļu, kur Haganah visiem spēkiem centās atvairīt arabu virzīšanos uz priekšu jūras virzienā. Svētdien notikušas kaujas, kurās no abām pusēm piedalījās tanki, aviācija un lieli kājnieku spēki. Haganah ziņoja par panākumiem atsevišķās vietās, bet pirmdienas rītā arabi ziņoja, ka irakiešu spēki tuvojas Telavivai. Pirmdien pusdienas laikā BBC ziņoja, ka irakieši ieņēmuši kādu jūrmalas ciemu 10 km uz ziemeļiem no Telavivas.

Drošības padome sestdien noraidīja Padomju Savienības priekšlikumu atzīt stāvokli Palestīnā par pasaules miera apdraudējumu un pavēlēt abām pusēm izbeigt kara darbību 36 stundu laikā. Patiesībā šis priekšlikums bija tāds pats, kā jau agrāk noraidītais ASV priekšlikums. Padome, ko „Die Tageszeitung" virsrakstā nodēvē par „nedrošo Drošības padomi", toties pieņēma angļu priekšlikumu vēlreiz griezties pie visiem Palestīnas konfliktā iejauktajiem ar uzaicinājumu noslēgt pamieru uz 4 nedēļām, lai šai laikā UN izraudzītais starpnieks grāfs Bernadote varētu veikt miera sarunas. Židi un arabi uzaicināti atbildēt UN uz šo priekšlikumu līdz 1. jūnija vakaram.

Ja arī šoreiz UN uzaicinājumu neievēros, tad Drošības padome trešdien lems par sankcijām pret kara turpinātājiem.

„New York Herald Tribune" sakās zinām, ka padomē pieņemto angļu priekšlikumu esot izstrādājis ārlietu ministrs Bevins pēc tam, kad viņš sazinājies ar ASV vēstnieku Londonā. Padomju pārstāvis Gromiko asi uzbruka angļu priekšlikumam un teica, ka tas vienpusīgā kārtā nākšot par labu arabiem. Viņš pārmeta citām valstīm, ka tās gan runājot par Jeruzalemes svēto vietu sargāšanu, bet, tiklīdz esot kas jādara — vilcinoties. „Vai nebūtu labāk griezties nevis pie katoļiem un protestantiem, bet gan pie pasaules ateistiem!" saucis Gromiko. Tā, vismaz pagaidām, bija viņa pēdējā runa, jo jau nākošā dienā Drošības padomes sēdē piedalījās viņa aizstājējs Maļiks.

Svētdienas vakarā radio ziņoja no Kairas, ka arabu līgas valstsvīri sapulcējušies, lai apspriestu arabu viedokli pret jauno UN priekšlikumu izbeigt kara darbību uz 4 nedēļām. Drošības iemeslu dēļ viņu sapulcēšanās vieta neesot izpaužama. Kā zināms, iepriekšējo UN pamiera priekšlikumu arabi noraidīja visvairāk tāpēc, ka negribēja pieņemt nekādu pamieru bez noteikumiem. Tagad jādomā, ka arabi prasīs stingras garantijas, lai židi 4 nedēļu pamiera laikā nepieved papildspēkus. Anglijas valdība paziņojusi, ka gadījumā, ja pasaules valstis vienotos par vispārīgu ieroču izvešanas aizliegumu uz Vidējiem austrumiem, tā pārtrauktu arī savu ieroču piegādi Transjordānijai. Anglijas ārlietu ministrija, pēc AP ziņām, pavēstījusi, ka no arabu leģiona Palestīnā jau atsaukts 21 britu virsnieks. Šī pavēle tomēr neskarot leģiona komandieri ģenerāli Glebu Paša un 15 citus angļu virsniekus, kas darbojoties leģionā pēc speciāliem līgumiem ar Transjordānijas valdību. Ārlietu ministrs Bevins, atbildēdams uz personīgu UN ģenerālsekretāra Trigves Lī vēstuli, paskaidrojis, ka viņa vienīgais mērķis esot panākt taisnīgu mieru Palestīnā. Vinstons Čērčils tai pašā laikā nosaucis angļu strādnieku valdības Palestīnas politiku par „sevišķi spilgtu aplamas saimniekošanas paraugu". Sīrijas valdība oficiālā komunikē vēršas pret ASV politiku un piedraud ar naftas koncesiju atraušanu amerikāņiem. ASV pārstāvis UN Vorens Ostins Drošības padomes debatēs pirms nobalsošanas par angļu priekšlikumu paziņojis, ka pēc viņa domām vienīgais līdzeklis miera atjaunošanai Palestīnā būtu Svētās zemes okupēšana ar UN bruņotiem spēkiem.

NYHT, BBC, TZ, NZ

ASV rēķinās ar varas lietošanu

(Turpinājums no 1. lpp.)

pašā laikā tie neesot ar mieru dot Francijai tās drošībai nepieciešamās garantijas, kaut gan konflikta gadījumā Francija būtu apdraudēta vispirmā. „Die Neue Zeitung" ziņo, ka Francija atkal steidzīgi pieprasījusi ASV militāras garantijas. Londonas konferencē izkristallizējušās trīs galvenās problēmas: Rietumvācijas satversmes sapulce un valdība, Rūras jautājums un Francijas drošības prasības. Pieņemamā garā nokārtojusies tikai Rūras lieta. Domā, ka ASV dos Francijai prasītās garantijas, ja Francija piekritīs Rietumvācijas satversmes sapulces sasaukšanai jau septembrī.

Berlīnē interesi radījis vēl ģenerāļa Kotikova paziņojums, ka jaunais padomju militārās valdības politiskais padomnieks Maksimovs turpmāk piedalīšoties komandantūras sēdēs kā virspavēlnieka vietnieks. Tā kā maršala Sokolovska politiskais padomnieks vēl joprojām ir vēstnieks Semjonovs, tad liekas, ka Maksimovam ir speciālvēstnieka uzdevumi. Viņš pirmo reizi parādījās preses konferencē par Berlīnes lidmašīnu klizmu, bieži pārtraukdams konferences vadītāju ģenerāli Aleksandrovu un nododams viņam zīmītes un norādījumus.

BBC, TZ, NZ

ASV būvēs autoceļus Eiropā

ASV ārlietu ministrija sestdien publicējusi plānu par autoceļu izbūvi Eiropā, kas savienotu Skandināviju ar Italiju un Atlantijas okeāna piekrasti ar Poliju un Ungāriju. Plāns aptver Beļģiju, Dāniju, Franciju, Italiju, Holandi, Zviedriju, Šveici un Vācijas rietumu joslas. Paredzēts izmantot pašlaik lietojamos Vācijas autoceļus, kā arī izbūvēt jaunus. Rietumu — austrumu satiksmei paredzētas trīs galvenās satiksmes līnijas. Galvenā ziemeļu līnija, iesaistot tajā ceļus no Beļģijas, Holandes un Ziemeļfrancijas, plānota cauri Berlīnei uz Varšavu. Vidējā līnijā pirmais ceļš virzīsies caur Kalē, Parīzi, Štrasburgu, Mincheni un Zalcburgu, bet otrs nozarojums savienos Spānijas — Francijas robežu ar Bordo, Ženevu, Cirichi un Insbruku. Trešais ceļš virzīsies no Bordo caur Tuluzu, Dženovu, Milānu un no turienes uz Venēciju un Triestu.

Svarīgākais ziemeļu — dienvidu savienojums sāksies Ziemeļzviedrijā, turpināsies cauri Stokholmai, Kopenhagenai, Hamburgai, tālāk uz Frankfurti pie Mainas un tad uz Dienviditaliju. Austrumos paredzēts autoceļš no Berlīnes cauri Minchenei uz Ziemeļitaliju. Autoceļu izbūves projektu izstrādās Eiropas saimniecības komisijas transporta komiteja Ženevā.

TZ

Vai Bevins atkāpsies?

Angļu sociālistu laikraksts „The People" svētdienas rītā ziņoja par baumām, ka ārlietu ministrs Bevins pēc grūtā darba pēdējā laikā esot tik saguris, ka gribot no sava posteņa atkāpties. Ja tas notiktu, tad drošākais kandidāts ārlietu ministra postenim būtu bijušais finanču ministrs Daltons.

SLUDINĀJUMI

Iznācis
JĀŅA CĪRUĻA „DZIESMU AVOTS",
Mūzikas elementārteorijas un solfedžo kurss skolām un pašmācībai, ar kuplu nošu pielikumu. Maksā à RM. 14,—.
Vēl dabūjami: Raksti par putnkopību (Andr. Leišs), Biškopība (Dreimanis) un Dārzkopība (Ed. Dobelis). Maksā RM. 4,—. Kuršinska „Rīgas miniatūras" à RM. 5,—. Ozola romāns „Vilis Valis" à RM. 10,—, Andr. Gravas „Judass" à RM. 12,—, Amerika à RM. 2,75, Gravas „Stāsti par mīlestību" à RM. 5,50, Pedro Torandos: Ko es redzēju pasaules cirkū à RM. 6,—.
Notis: Em. Dārziņa Melancholiskais valsis à RM. 4,—, Volfg. Dārziņa divi Preludes, katra à RM. 3,—, Lansa „Tek saulīte" à RM. 4,—, J. Mediņa Pienkanna à RM. 2,—, L. Slaucītāja: Fuga liturģiskā à RM. 0,50, Fugas fragments à RM. 0,30, Prelude à RM. 2,50, Zvaigznes à RM. 0,25, Koriem Jēruma „Ej saulīte" à RM. 0,30, Slaucītāja Zvaigžņu līcis à RM. 0,25, J. Vītola, J. Cīruļa, J. Graubiņa, Meingaiļa, Barisona uc. no RM. 0,60 — 0,30.
Izsūta ar uzliktu pēcmaksu, vai pret iepriekšēju samaksu, pielikot klāt pasta izdevumus. Lūdzu adresi rakstīt salasāmi un minēt, par ko naudu sūta.
Adrese: (13b) Augsburg, Annastr. 16, Musikhaus Otto Krolls.

FR. GRĪNBERGA GRĀMATNĪCA
München, Herzog Rudolfstr. 49-9
var iegādāties sekošas grāmatas:

Viduma Angļu pašmācība	RM. 30,—
Straucha Vācu valodas gramatika	„ 20,—
Latviskā-vāciskā vārdnīca	„ 15,—
Etnografisko rakstu pasaule	„ 18,—
Rudzīša Spīdolu nāves sala	„ 5,—
Bairona Manfreds	„ 7,—
Raiņa Jāzeps un viņa brāļi	„ 15,—
Dziluma Celminieki	„ 10,—

un daudzas citas grāmatas.
Bez tam grāmatnīcā pasūtināma nupat iznākusi:
J. Ziemeļnieka „Heijalijai" — Dzejas à RM. 3,—. Grāmatas piesūta ar pēcmaksu. Atkal pārdevējiem atlaide.
Fr. Grīnbergs.

Tikko iznākusi inž. Elmāra Elgūta grāmata
RADIOTECHNIKA.
Grāmata pasūtināma: Latv. Aprūp. B-bas „Daugavas Vanagi" grāmatnīcā, (13a) Nürnberg 2., DP Camp „Valka".
Cena RM. 20,—. Ņemot vairāk par 10 eks., tiek aprēķināts rabats.

Kur esi Tu? Kāpēc kavējies?
5 latvju jumpravas vēlas dalīt savus priekus un bēdas ar brašiem tautu dēliem. Rakstīt Aijai 22 g., Ilgai 23 g., Andai 24 g., Litai 25 g. un Vitai 26 g. Jūs vēlamies ar visiem tagadējiem latviešu tikumiem. Nicinām dzērājus. Tikai nopietni domājošiem latviešu tikumiem [illegible] atbildēsim. [illegible] foto, ko pēc pieprasījuma sūtīsim apdzīvoti un īsi dati par augumu un dzīvi. „Latvijai" nr. 800. (800)

Māsas Temnovas no Viesītes pag. meklē radus un paziņas (tēvs mežsargs). Tuvākas ziņas par viņām sniedz A. Majoriņš: (20) Gremmendorf bei Münster, Lettische Gruppe, York-Barrack. (813)

Latvju zeltene! Atsaucies nopietnā iepazīšanās nolūkā vientuļam latvju zēnam. Vēlama ģīmetne un īsa biografija. Adresēt Vidzemniekam: (20) Bodenteich, DP Camp Centre 2521, Bl. 8. (810)

Akadēmiķis, 32 g. v., vidēja auguma, patīkamu ārieni, sakarā ar iespējamību drīzā laikā izceļot kā speciālistam savā nozarē pāri okeānam pie radiem, kuriem pieder turpat liels rūpniecības uzņēmums, vēlas steidzīgi iepazīties precību nolūkā ar daiļu tautu meitu no labas ģimenes, maigu sirdi, skaistu ārieni un nesmēķētāju. Vēstules ar datiem par sevi lūdz adresēt: (14a) Ludwigsburg, Postlagernd, Personal Ausweis Nr. 0208. (809)

PASTMARKU KRĀJĒJI!
Vēlos apmainīties pastmarkām ar ārzemēs dzīvojošiem tautiešiem. Maiņai ir Baltijas, Vācijas uc pastmarkas. Vilis Kristols: (13a) Nürnberg, Zeppelinstr. 108. (812)

PC IRO centrālais meklēšanas birojs Arolsenā meklē:

Olgu Avotnāju, dz. 1916. g. Latvijā, pēd. ziņas no Vācijas; Rūdolfu Avotnieku dz. 1901. g. Jēkabpilī, p. z. no Vācijas; Katrīnu Bergu, dz. 1912. g., p. z. no Meklenburgas; Leonu Bilkēviču, dz. 4. 7. 1916, p. z. no Morungenas; Arvidu Brasu, dz. 1899. g. p. z. no Vācijas; Rūdolfu Bratali, dz. 1910. g., p. z. no Dancīgas; Eduardu Butkušu, dz. 1915. g. Talsos, p. z. no Vācijas; Annu Dazartu, dz. 4. 1. 1924. g., p. z. no Meseres Magdeburgā; Antonu Dedeli, dz. 1910. g., p. z. no Vācijas; Herbertu Derušu, dz. 1926. g., p. z. no Vācijas; Karlīni Dreimani, dz. 1895. g., p. z. no Bad Kleinenes Meklenburgā; Kārli Dreiblatu, dz. 1906. g., p. z. no Vācijas; Dāvidu Dubinu, dz. 1897. g. Rīgā, p. z. no Stuthofas; Selmani Dubinu, dz. 1924. g. Rīgā, p. z. no Stuthofas; Selmu Dubinu, dz. 1910. g., p. z. no Manheimas; Emīlu Fišeru, dz. Vadakstē, Latvijā, p. z. no Vācijas; Rutu Fogeli, p. z. no Halles; Ļubovu Frenceli, dz. 1912. g. Daugavpilī, p. z. no Neištates; Gersonu Friedbergu, dz. 1917. g. Hasenpotā, p. z. no Vācijas; Liliju Lapiņu, dz. 12. 12. 1913. g.

„LATVIJAS" ABONEMENTS.
pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā RM. 7.— mēnesī — ar „Atpūtai", kas iznāk reizi nedēļā — RM. 9.— mēnesī; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eksemplāriem — RM. 6.— mēnesī par eks., bet ar „Atpūtai" RM. 8.— par eks. Sludinājumu maksa: RM. 3.— par vienslejīgu iespiedrindu vai tai atbilstošu telpu; piederīgo meklēšanas sludinājumi pa pusceņu, bet ne mazāk kā RM 6.— par sludinājumu.
Abonementu pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai", (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmann-Platz 7.

PĒTERIS ĒRMANIS

PASAKA PAR CĒLSIRDĪBU

(Beigas)

Tristāns staigāja pa savu kambarī lieliem soļiem. Kaspars jāatbrīvo! Tristāns bija klusi vēlējies, lai Kasparu nenotvertu. Un vakar viņu satrieca vēsts, ka Kaspars beidzot atrasts un atvests. Tādēļ Tristāns bija iegājis pie Viktorīna bālāks nekā parasti. „Varbūt man tūlīņ vajadzēja no savas puses bilst labu vārdu par Kasparu? Ak ko, es taču Viktorīnu pazīstu. Kaspars tūlīņ jāatbrīvo. Ja nu veco vīru sāks mocīt, spīdzināt, lai uzrāda vēl kādus neuzticamos . . . Ai, labie gari! Tūlīņ rakstīšu . . ."

Bet tad sirdī iezagās citas, pavisam divainas domas: „Kā būtu . . . kā būtu, ja es apžēlotu Klaudiju?!" Atmiņā atdzīvojās reize, kad viņš bija stāvējis Klaudijam pretī, krūti pret krūti, acis pret acīm, un bija teicis: „Tik man ir dzīvē gandarījuma kā apziņa: es neesmu un nekad nevaru būt tāds nelietis, kāds esi tu!" Uz to Klaudijs smiedamies gluži mierīgi atbildēja, Tristānam acīs skatīdamies: „Ak mīļais, tev tāpat nelietības papilnam, kā mums visiem. Un būs reize, kad tā pavisam krāšņi parādīsies." Bet Tristāns sauca: „Nē, tev līdzīgs es nebūšu nekad, nekādā ziņā, nekādā gadījumā!"

Tristāns staigāja, staigāja un vērpa tālāk šīs savādās domas: „Ja nu es atbrīvotu Klaudiju, vai viņš spētu saprast manu . . . nu jā, manu cēlsirdību? Vai viņš gribētu to saprast?" Bet atkal karstas iekvēlojās atriebības alkas: „Virgīnija . . . kā viņu izvilka, kā viņu ienesa — mazu, mirušu sievieti, un ūdens tecēja no drēbēm . . . O, nekaunīgā seja, cik lieliski pa tevi plīkšķēs pelnītās pļaukas! Un kad vēl tevi ņems apstrādāt ar īpašiem sitamiem . . . kad tevi ieslodzīs šaurā skapī, laidīs asu gaismu tavās neģēļa acīs . . . Un kad tevi stieps pie karātavām . . . — Bet tad atkal revolūcijas disciplīnas gars atvēsināja kvēlmi, un auss it kā dzirdēja Viktorīna cieto balsi: aizmirsti visu personīgo! „Varbūt Viktorīns taisni vēlas, lai apžēlots top "Klaudijs? Klaudijs elastīgs un veikls, tāds taisni vajadzīgs Viktorīnam un jaunās brīvības lietai. Vajadzīgs jaunai brīvībai? Bet Klaudijs taču nelietis. Ak, ko es esmu sadomājis! Tad taču man Kaspars jāsūta pie karātavām, krietnais mīļais! Nē, nē. Bet — aizmirsti personīgo! O, kaut kas taču jādara, jāizšķiras."

Tristāns devās uz savu ministriju — uz lielo, pelēkī īgno namu, kuŗa īgnumu un saltumu neatmaigoja pat saules apspīdējums. Kabinetā iegājis ministrs lika atvest apcietināto Kasparu. „Izrunāšos ar abiem," Tristāns nolēma. „Pagaidām neteikšu, kā viens apžēlojams."

Žandarmi ieveda veco Kasparu. Tristāns pamāja, vedēji atkāpās aiz durvīm, ministrs un cietumnieks bija vieni. Kaspara galva kļuvusi vēl baltāka, stāvs vēl dziļāk salīcis, viss viņš novājējis un izdēdējis, bet vaibsti mierīgi, vecās zilās acis raudzījās rāmi un laipni. Tristāns piestūma viņam krēslu.

„Man ļoti žēl, ka mums vajaga tā satikties . . . un šinī vietā," pēc brīža klusuma Tristāns sāka valodu. „Dzīvē visādi notiek."

Atkal ilgs klusums. Tad Tristāns: „Un visvairāk žēl, ka taisni man tev jāziņo: tautas atbrīvotājs nospriedis, ka tev jāmirst."

„Tā? Bija jau gaidāms. Kādā nāvē?"

Tristāns lūkojās grīdā un aizsmacis izgrūda: „Karātavas."

„Vai nevarētu mainīt ar nošaušanu?"

„Es parunāšu . . . es parūpēšos," Tristāns čukstēja.

„Kad man jāmirst?"

„Šovakar." Pēkšņi Tristāns pieskrēja Kaspara krēslam, apkampa notiesāto un dvesa: „Piedod, vecais, mīļais! Piedod, piedod . . ."

„Ko nu, dēls, ko nu" vecais rāmi runāja. (Viņš bija radis saukt Tristānu par dēlu). „Esmu gatavs mirt. Tikai lodīte būtu tā kā godīgāka, cienīgāka nekā cilpa. Ļauj gan mirt, kā es vēlos, jā tas tavā varā. Tādēļ jau slapstījos, gribēju izbēgt, bet tavi ļaudis atrada manas pēdas: negribējās vairs grūto nejēdzīgo miesas moku. Bet no nāves nav bail. Mūžs nodzīvots, ticība tautai pievilusi. Ilirieši nevar iztikt bez kungiem un varmākām. Daudz kas man derdzās Fēliksa laikā, bet tagad tauta īsti nelaimīga. Viktorīns solījās izdeldēt šķiras, bet tagad — apklausījos, apskatījos: tāda nevienlīdzība, tāda kungu un kalpu būšana, kāda nekad Fēliksam ne sapņos nerādījās."

„Tomēr es ticu brīvībai, revolūcijai un Viktorīnam," Tristāns iebilda.

„Tici, dēls, tici . . . jeb iestāsti sev, ka tici. Es tevi allaž esmu sapratis un saprotu tagad. Un redzu un zinu: laimīgs un ar sevi saskanīgs tu neesi. Un es — ja es ar kaut kā brīnumu tiktu brīvs, Ilīrijā gan vairs negribētu dzīvību vilkt. Nu — ko tur daudz . . . dod vēlreiz roku — un liec aizvest."

Kaspars bija projām. „Nē, viņu es nevaru sūtīt pie karātavām, es viņu atbrīvošu. Es gādāšu, lai viņš tiek robežai pāri citā zemē."

Un tad Tristāns lika atvest Klaudiju. Viss norisinājās tāpat kā ar Kasparu. Kad žandarmi atstāja istabu, Tristāns aplūkoja gūstekni, cieši viņā skatīdamies. Staltais vīrs novājējis un noplucis, bārdu apaudzis, bet stalts un spītīgi izslējies joprojām. Lūpās senais zobgalīgais pārākuma apziņas smīns, acis nekaunīgi raudzījās Tristānā — Klaudija acis bija urbīgākas nekā Tristāna. Tas ir — pusotras acs urbās Tristānā, jo viena Klaudijam aiztūkusi. Ar ļaunu apmierinājumu Tristāns vēroja Klaudija sejā sitienu zīmes, kādu nebija Kasparam. Bet tūliņ viņam metās kauns par šo priecāšanos.

„Ko tu manī tā blenz?" Klaudijs droši, skaļi, var teikt, jautri runāja un pats apsēdās krēslā, kur bija sēdējis Kaspars. „Vai tu līksmo, cik lieliski un lietpratīgi tavi cēlie mazie draugi mani apglaudījuši? Jā, tavs cēlums nu uzvarējis, draugs Tristān (un sevišķi viņš akcentēja „draugs"). Zelta laikmets spīd ar pilnu jaudu. Ja nu mazie draugi jau rīkojas tik burvīgi, tad lielais būs izdomājis pavisam ko ģeniālu. Ko tad tev labpatiksies pasludināt?"

„Gribēju tev pasludināt, ka tautas atbrīvotājs spriedis tev nāves sodu. Šovakar tu tiksi pakārts," Tristāns sausi noteica.

„To jau es varēju iedomāties, ka par nāvi tu neko ģeniālāku neizdomāsi," Klaudijs pavisam mundri iesaucās un smējās. „Vismaz galvu uz pleciem man atbrīvotāja un tava žēlastība atstās. Fēliksa laikā es biju senātors, un augstākā tiesa reizēm arī lēma vienu otru aizraidīt no šīs skaistās pasaulītes. Bet to lēma tiesa ar izmeklēšanu un aizstāvēšanu. Tagad tas dižū dižais visu draugu draugs (viņš rādīja ar pirkstu uz Viktorīna attēlu pie sienas) savā pārcilvēka prātā aptvēris, ka tādi krāmi gluži lieki. Bet ne jau viņš vien gatavs mani kārt. Atzīsties, Tristān, arī tev tur ir klāt savs personīgs, privāts prieciņš, vai nē? Esmu taču devis iemeslu diezgan šādam prieciņam. Es tavā vietā arī vareni līksmotos. Atceries, reiz tu man teici: tu nekādā gadījumā, nekādos apstākļos nerīkošoties tā kā es, nebūšot man līdzīgs. Es šaubījos par tavu apgalvojumu. Nu izrādās, ka man taisnība — kā allaž."

„Ko tu zini. Varbūt tev tomēr nebūs taisnība," Tristāns norūca, bet Klaudijs laikam to nedzirdēja. Un Tristāns juta un brīnījās: naids — kas, Klaudiju ieraugot, tā uzliesmoja, bija izdedzis un izplēnējis.

„Tā tad šovakar?" Klaudijs vēl jautāja.

„Šovakar!"

„Jo drīzāk, jo labāk. Neliedzos, gribētu vēl dzīvot, bet tikai ne Ilīrijā. Bet nu diezgan pļāpāts."

Tristāns lika Klaudiju aizvest. Atskatījies, notiesātais vēl nosmīnēja: „Jā, Tristān, tu esi tāds pats kā es."

„Viņi abi jāatbrīvo. Abi," Tristānam kļuva skaidrs. „Bet tas būtu pārkāpums pret revolūciju, pret Viktorīnu. Ar ko es šo pārkāpumu izpirkšu? Ko došu Viktorīnam vietā?" — viņā ierunājās vecais stingrticīgais revolūcijas kalps. Un viņš tam atbildēja: „Došu pats sevi."

Tristāns ilgi viens bez apsargiem klīda pa Berlingradas ielām, līdz beidzot aizklīda kādā nomaļākā ielā. Pa priekšu viņam gāja divi vīri darba ļaužu drēbēs un klusi sarunājās.

„Kā mūs tagad izdzenā, kā izdzenā!" Tristāns dzirdēja. „Visur uzraugi, visur vagari. Virsstundas, virsstundas, vakaros jāiet uz sapulcēm, jāklausās līdz pusnaktij par jauno laiku, brīvību, atbrīvotāju. . ."

„Jā, to pašu dzird visur un no visiem," otrs piebalsoja. „Bet nerunā tik dikti." Viņš atskatījās, ieraudzīja Tristānu un sastinga šausmās: ministrs! Pats bīstamais Tristāns staigā kājām šeit šai ielā, klausīdamies, ko tautu runā! Vai! Bet ministrs vienaldzīgi un ātri, nepalūkojies sejās, aizgāja viņiem garām.

Viņš nogriezās citā ielā, kas atkal aizveda pilsētas galvenajā daļā. Visur puškoja namus un logus, rīkojās rītdienas svētkiem. Kādā ielu krustojumā, kur laukumiņš, pacēlās Viktorīna tēls, valdonīgs, bargs, liels. Ļaudis to, garām ejot, sveicināja, noņēmuši cepures. „Smaidiet, draugi, smaidiet taču!" — kārtībnieks tuvumā mudināja. „Ko jūs tādi sabozušies sveicināt atbrīvotāju! Vai jums nav prieka par brīvību?"

„Jā, viņi abi jāatbrīvo," Tristāns domāja savu domu. „Abiem jātiek pāri robežai. Arī Klaudijam. Bet Klaudijs taču nelietis. Vai tāds atbrīvojams? Ak ko — Viktorīns taču daudz drausmīgāks nelietis!" Tristāns satrūkās: cik skaidri, cik viegli šī atziņa izraisījās! Un kad Tristāns atskārta, ka ne tikai šodien, strādnieku sarunu un kārtībnieka rīkojumus dzirdot (līdzīgas lietas vērotas un noklausītas arī agrāk), bet jau ilgāku laiku, jau par nāves sodiem skumstot, viņš, kaut tumši, bija šaubījies par Viktorīnu, par Ilīrijas tagadējo brīvību. Tā bija, kā Kaspars teica: „Tu iestāsti sev, ka tici". Un smags apnikums un miera alkas neatvairāmi pārņēma Tristāna garu.

„Tu gribi mieru," Tristāns sev sacīja. „Labi, tu taču vari šo mieru iegūt. Atdod sevi Viktorīnam abu atbrīvoto vietā, kā jau apņēmies. Tu būsi palaidis pār robežu divus valsts noziedzniekus, kur tev vajadzēja apžēlot tikai vienu — dzīvei Ilīrijā. Tu, pirmais ministrs! Viktorīns šādās lietās jokus neprot. Nāves ceļš tev drošs, lai kādi nopelni agrāk bijuši. Un nāvē būs miers. Nāvē tu izpirksi arī pārkāpumu pret savu veco ticību, kuŗai esi kalpojis ilgus gadus. Izpirksi arī to vainu, ko sev uzkrāvi, nāves spriedumus parakstīdams. Un kādai citādai jaunai dzīvei tu derīgs vairs neesi."

Tristāns atgriezās savā ministrijā, rakstīja svarīgus papīrus, zīmogoja tos svarīgiem zīmogiem. Rudens diena, lai cik saulaina, dziest ātri. Krēslai jau tumstot, ministrs atkal lika atvest notiesātos cietumniekus — šoreiz abus kopā. Viens divi — viņi klāt.

Kaspars neteica nekā, neizpratnē skatīdamies Tristānā. Klaudijs ņirgājās:

„Draugs ministr, vai tu mums karātavu ceļā gribi dot līdzi kādus kvēlošus vārdus par mūsu nozieguma izpirkšanu, par laimīgo Ilīriju, par atbrīvotāju? Tāda svinīga izrunāšanās jau tavā dabā ir gan. Šoreiz tomēr . . ."

Tristāns pārtrauca: „Es aicināju jūs, lai pateiktu jums abiem: jūs esat brīvi!"

„Tādu jokošanos no tevis, dēls, gan negaidīju," šoreiz iesaucās Kaspars.

„Nē, veco, mīļo Kaspar, tā ir nopietnākā nopietnība. Mans uzticamākais kareivis jūs slēgtos ratos aizvedīs līdz vietai, kur jūs uzņems gaisa laiva, kas ir manā pilnīgā rīcībā. Pusstundas laikā jūs bez kādiem kavēkļiem būsit pāri Ilīrijas robežām. Kurp vēlaties braukt?"

„Kad tevi . . . viņš tiešām runā nopietni!" Nu arī no Klaudija lūpām nozuda smīniņš, un mute pavērās.

„Es vēl reiz saku: viss ir pavisam nopietni. Runājiet ātri, laika nav daudz."

„Es gribu nokļūt dienvidos, Mantuānā," Klaudijs sacīja — joprojām bez smīna.

„Zinu, tev tur ģimene jau agrāk aizgādāta," Tristāns piezīmēja. Jā, Klaudijam taču bija īsta, likumīga sieva un bērni no šīs sievas.

„Kā nu iekšējās pārvaldes ministrs nezinās!" Klaudijs atkal smējās.

„Es arī gribu nokļūt Mantuānā," Kaspars teica. „Bet, dēls, dēls, kas būs ar tevi pašu? Viktorīns tev nepiedos mūsu brīvību."

„Par mani nebaidies, labais. Ar mani notiks tikai tas, ko es pats no sirds vēlos. Mantuānu esat pareizi izvēlējušies, tā ir zeme, kur patveŗas visi bēgļi. Tur jūs nevajās neviens. Un nu — dzīvojiet sveiki."

„Paldies, dēls, paldies, mīļais, par dzīvību, par brīvību," Kaspars un Tristāns saskūpstījās. „Paldies, vecais labais, par visu bijušo," Tristāns atvadījās.

„Nu tu tomēr esi bijis tik cēlsirdīgs, kāds es nebūtu. Ja mēs būtu saderējuši, es derības tagad zaudētu," Klaudijs smīnēja un sniedza Tristānam roku.

Un tad viņi bija projām.

Tristāns sēdēja un smaidīja. Viņš pārlasīja Viktorīnam iesniedzamo ziņojumu, kuŗā atzinās par Kaspara un Klaudija aizgādāšanu drošībā un atteicās no saviem ministra pienākumiem. Acīs viņš diktātoram pasacīs vēl skaidrāk, kādēļ Viktorīna un Tristāna ceļš vairs nevar iet kopā. Tristāns sēdēja. Tristāns smaidīja, un sirdī bija tik neizsakāmi labs vieglums. „Varbūt, tā ir laimīgākā diena manā mūžā," viņš domāja.

Viņš gaidīja, gaidīja, līdz sacīja sev: nu viņi ir Mantuānā. Tad cēlās, ņēma savu rakstu, devās uz valdnieka pili pretī ciešanām un atpestīšanai. Pašnāvības domas viņam netuvojās ne ar ēnu. Rāms Tristāns gāja zem rudens zvaigznēm. Viņš sevī smaidīja, zvaigznes smaidīja viņam un solīja mieru.

LATVIJA ATPŪTAI

LATVIAN NEWSPAPER

Ākīgas lietas

Augsti attīstītajā Amerikā izgudrota jauna veida makšķere ar „gaismas boju": tikko piekožas zivs, noslēdzas niecīgas baterijas strāvas loks, un uzliesmo gaisma.

Amerikā arīdzan izgudrots cits jaunums makšķerniekiem: krastā vai pie laivas malas nostiprināma makšķere, kas apgādāta ar atsperi, automatiski piecērt auklu, tikko piekožas zivs. Vienā laikā iespējams uzstādīt vairākas šādas makšķeres.

Nabaga zivis . . .

Vēl augstāk attīstītajā Bavārijā izgudrota grāmatiņa, kuŗā makšķerniekam jāieraksta ik reizes, kād, kur un cik ilgi viņš makšķerējis, kāds bijis laiks un ko viņš noķēris. Gada beigās, lai atjaunotu atļauju, iestādēm jāiesniedz izpildīta veidlapa, kuŗā uzskaitītas visas noķertās zivis, to sugas, izmēri un svars.

Nabaga makšķernieki . . .

Fridolīns

J. Kostarika

Amautas dārzā

Senās inku kultūras ziedu laikmeta amautas bija ļoti viedi cilvēki. Savai tautai viņi mācīja, kā kļūt pie gara pilnības. Veci tapuši, viņi mēdza apmesties vislielākajā vientulībā, kādā nomaļā Andu kalnu stūrītī un sarunāties tur ar pašu pasaules visuma garu.

Reiz viens no viņiem uzcēla savu būdiņu visstāvākās kalnu nogāzes malā. Naktīs viņš burtoja citiem neizprotamās zvaigznāju mīklas, bet pa dienas stundām rūpējās par savu dārziņu.

Šī dārziņa puķes bija tik krāšņas, ka ļaudis no tuvienes un tālienes nāca tās skatīties. Līdz ar viņiem kādu dienu ieradās arī viens vecs kurāka — apgabala militārais pārvaldnieks grezna pavadoņu bara priekšgalā.

„Dod man", sacīja viņš amautam, rādīdams ar pirkstu uz kādu no brīnumpuķēm, „šī stāda sīpolus vai sēklas!"

„Tas man nav iespējams, kungs."

„Kas tas Tevi aizkavē to darīt?"

„Puķe nevairojas ne ar sīpoliem, ne sēklām . . ."

„Hm, bet kā tad Tu pats viņu ieguvi?"

„To var izaudzināt tikai ar trim burvju vārdiem."

„Un tie būtu? . . ."

„Iecietība, cienība, uzticība . . ."

Klusēdams vecais kurāka devās prom, un ilgi viņš pārdomāja amautas vārdus. Beidzot kādu dienu viņš atkal atgriezās pie zintnieka būdiņas, bet šoreiz bez pavadoņiem un tomēr atkal atgriezās pie zintnieka būdiņas. Pazemīgi viņš vaicāja:

„Ko īsti nozīmē vārds iecietība?"

„Iecietība ir pats visaugstākais izglītības izpausmes veids", atbildēja viņam viedais filozofs, „jo tikai tie, kas spēj sevī ieskatīties, saredz savas pašu kļūdas un vājības un tādēļ spēj piedot citiem cilvēkiem viņējās . . ."

„Un cienība?"

„Tā, kungs, ir noslēpumaina sajūta. Cilvēks, redzot skaistu rakstu vai dzirdot stabules skaņas, mēdz sajūsmināties, tas ir, izrādīt dziļu cienību pret mākslas darbiem, ko veikuši cilvēki. Bet kāpēc gan mēs neapbrīnojam pašu cilvēka dvēseli, lai saskatītu, izprastu un cienītu visskaistāko darbu, ko virs šīs zemes radījis kāds par cilvēku nesalīdzināmi varenāks gars?"

„Labi, amauta, bet kas tad būtu uzticība?"

„Tā ir abu tikko minēto īpašību sekas . . . Ikviens, kas pret savu tuvāko ir iecietīgs un kas ir mācījies viņu cienīt, neizbēgami būs savam kaimiņam, visai sabiedrībai un pats sev uzticīgs . . ."

„Un Tava dārza krāšņā puķe? Kā tā saucas?"

„Tā ir draudzības puķe, kungs."

No spāniešu valodas tulkojis L. Rāndali

Atmaskotās skudras

Zinātne pēdējos gados, šķiet, arvien vairāk pievērsusies vienīgi izgudrojumiem un atziņām, kas iziet uz sagraušanu. Pasaules un pasaules uzskatu sagraušanu. Bet kamēr lielākā daļa izgudrojumu un atklājumu, par kuŗiem tik daudz dzirdam un tik maz saprotam, vairāk rada tikai šermuļus, šad un tad gadās arī kaut kas sirdi iepriecinošs.

Daži Amerikāņu dabzinātņu muzeja profesori sarīkojuši ekspedīciju uz Panamu, lai tur džungļos pētītu kādu skudru sugu. Ekspedīcijas vadītājs Dr. Teodors Šneirla, vada muzeja nodaļu „for animal behavior" — par dzīvnieku izturēšanos. Viņš interesējas par salīdzinātāju psicholoģiju un pie dzīvniekiem meklē izskaidrojumu cilvēka uzvedībai, kas arvien grūtāk izprotama.

Piecus mēnešus zinātnieku grupa novēroja divas skudru saimes visās viņu gaitās, ar vislielāko rūpību reģistrējot visu skudru tieksmju izpaudumus un darbību. Šī darba iepriecinošais iznākums: skudras ne tuvu nav tie čaklības paraugi, par kādiem tās mums visu laiku attēlotas līdz apnikumam. Četrdesmit procentu skudru ir vienkārši slinkas!

Šī atziņa aplaimos visus, kam ir antipatijas pret paraugskolniekiem un skolas piemēriem. Jo taču daudz simpatiskāks tiem allaž licies jautrais spēlmanis sisenis, nekā iemiesotas morāles paraugs skudra, kas siseņa priekšā plātās ar savu bezprieka taupības sistēmu, ironiski ieteikdama tam uzdejot, nevis ielūgdama to pie sava galda. Pa šo laiku jau pietiekami pierādījies, ka spēlmanis sisenis vismaz tikpat labi izpratis dzīves jēgu kā skābenā moralizētāja skudra.

Un tagad amerikāņu profesori turklāt pierādījuši, ka arī skudru pasaulē viss nemaz nenotiek tik aplam priekšzīmīgi. Viņu karalienes un arī daļa no pārējām skudrām ir lieliskas organizētājas un nepārspētas čaklumā. Bet liela daļa skudru ir tikai „šiverētājas" un vienīgi izliekas it kā būtu diezin cik aizņemtas darbiem. Un četrdesmit procentu skudru visu dienu slinki gulžņā apkārt . . . Klasiskais skudru čaklums ir tikai ticīga teiksma, un skudras pēkšņi kļūst simpatiskākas.

Profesori nogādājuši divdesmit tūkstoš skudru uz Ņujorku un tur turpina studēt viņu tikumus un paražas. Jau noskaidrots, ka skudras dzīvo pēc ļoti sarežģītiem sociāliem likumiem. Bet gandrīz puse skudru ir slinkas. Tā ir viena no nedaudzajām jaukām ziņām, kas pēdējā laikā vispār avīzēs lasīta.

Anita

Amerikāņu kolledžās konstatēts, ka sievietes tagad caurmērā par 4 cm lielākas augumā nekā pirms 50 gadiem, ar platākiem pleciem un labāk attīstītu krūšu kurvi. Viduklis kļuvis mazāk maigs, bet gurni slaidāki. Visās civilizētajās zemēs pastiprinājas priekšlaicīga matu nosirmošana. Sievietes kļuvušas inteliģentākas, bet to morāle — vaļīgāka.

Kāds poļu armijas laikraksts apgalvo, ka ASV tādēļ atbalstot Vāciju, ka vācu sievietes un jaunavas pratušas iegūt okupācijas armijas labvēlību.

„Daily Mail"

LEONĪDA OZOLIŅA ZĪMĒJUMI

Nākamā rītā, taisni pirms saules lēkta, pieci simti piecdesmit jūdzes no St. Džozefas, mūsu pasta rati sabruka. Mums bija dīks laiks piecas sešas stundas, tādēļ mēs sadabūjām zirgus un pievienojāmies kādam pulciņam, kas devās bifeļu medībās. Tas bija cēls sports — aulēkšot pa prēriju rasotā rīta svaigumā, bet mūsu tiesa medībās beidzās ar postu un negodu, jo kāds ievainots bifelis vajāja mūsu ceļa biedri Bemisu turpat divi jūdzes, tad viņš pameta zirgu un uzmeklēja glābiņu vientuļā kokā. Par to viņš bija krietni sapīcis kādas divdesmit četras stundas, taču pamazām atlaba un beidzot teica:

„Patiešām, tas nebija nekas patīkams, un jūsu asprātīgie čalojumi par šo lietu nav nekas prātīgs. Jāsaka, es biju no tiesas nobijies kādu laiku. Es būtu nošāvis šo ļempi, ja es to varētu izdarīt, nesakropļojot sešus vai septiņus citus medniekus, bet, protams, es nevarēju — vecais „Allēns" (vēcmodīgs sešstobru revolveris — tulk.) ir par daudz sarežģīts ierocis. Es vēlētos, lai šie zobgaļi būtu augšā kokā, viņiem tad nemaz negribētos tā smieties. Un ja mans zirgs būtu bijis kaut centa vērts — bet nē, tikko viņš pamanīja bifeļu bulli grūžamies uz viņa pusi un iemaurojamies, viņš pacēlās stāvus gaisos un nostājās uz papēžiem. Segli sāka slīdēt, es apķēros viņam ap kaklu, pavisam cieši, un skaitīju pātarus. Tad viņš nolaidās un nostājās kādu laiciņu uz otra gala, un bullis pārstāja kārpīt smiltis un maurot, lai novērotu šo neredzēto skatu. Bullis pagāja dažus soļus uz viņa pusi un palaida maurojienu, kas skanēja nolāpīti drausmīgi; bullis bija man tik tuvu un likās pilnīgi apmiglojam mana zirga saprātu, ka — lai es mirstu, ja viņš nestāvēja ceturtdaļminūtes uz galvas un nebirdināja asaras! Tas lopiņš bija gluži bez jēgas, nudien, un nezināja vairs, ko dara. Tad bullis drāzās mums virsū, mans zirgs atkrita uz visām četrām, tad uzņēma jaunu gājienu un nākamās desmit minūtēs taisīja tik ātrus lēcienus dažādos virzienos, ka bullis tāpat sāka apjukt prātā, nezinādams, kur grūzties, un tā viņš tur stāvēja, sprauslādams, kārpīdams putekļus sev aizmugurē, šad un tad iemaurodamies un domādams, protams, ka dabūjis sev brokastīm kādu cirkus zirgu 1500 dolaru vērtībā. Tā, — un es biju vispirms uz viņa kakla — zirga, ne buļļa — tad apakšā, tad uz krustiem, reizēm ar galvu augšā, reizēm — ar papēžiem, bet es varu jums teikt, ka tas bija šausmīgi tā ķerties, rāpties un lēkāt nāves klātienē, kā mēdz sacīt. Pēkšņi bullis taisīja vienu pagrābienu uz mūsu pusi un ieguva kādu daļu mana zirga astes (tā man likās, bet es nezinu, būdams tai brīdī pārāk aizņemts), taču kaut kas zirgam uzdzina lielas ilgas pēc vientulības un lika viņam to meklēt. Un tad jums vajadzētu redzēt šo veco kaulu kambari liekam ļekas vaļā! — un bulli viņam nopakaļ — galvu zemē, izkārtu mēli, asti gaisā un maurojam visos reģistros, burtiski pļaujot zāli, uzarot zemi un ceļot smiltis gaisos kā viesuļvētra! Pie joda, tas bija karsts auļojiens! Es ar segliem biju astes galā, pavadu zobos, un turēdamies pie loka abām rokām. Vispirms mēs atstājām aizmugurē suņus, tad paskrējām garām džekasam (milzu trusis — tulk.), panācām kojotu (prēriju vilks — tulk.) un bijām jau uz pēdām kādai antilopei, kad tas nelietīgais lops apstājās, aizmezdams mani savus trīsdesmit jardus uz kreiso; un kad segli nokrita viņam uz astes, viņš deva tiem tādu spērienu, ka tie aizlidoja kādus simts jardus gaisā — lai es mirstu, ja viņš to neizdarīja! Es nokritu vienīgā koka pakājē, kas šai zemē vispār atrodams (kā to katrs var redzēt ar pliku aci!), un nākamā sekundē biju iekēries mizā ar visiem nagiem un zobiem, pēc brītiņa jau pieķerdamies lielajam zaram un slavēdams savu laimi tā, ka mana elpa dvašoja tīru sēru. Tagad bullis bija manā varā, ja viņam neiešautos viena lieta prātā. Un no tā es baidījos. Pavisam nopietni baidījos. Bija iespēja, ka bullis to neiedomātos, bet vairāk izredžu bija, ka viņš iedomāsies. Es prātoju, ko man darīt, ja viņš iedomāsies. Es sēdēju apmēram četrdesmit pēdas augstu. Tad es uzmanīgi attinu savu laso no seglu loka —"

„No jūsu segliem?" kāds pārtrauca stāstītāju. „Vai tad jūs paņēmāt seglus kokā līdzi?"

„Paņemt kokā līdzi! Kā jūs tā varat runāt! Neviens cilvēks to nespēj. Tie nokrita kokā, lejā nākot."

„Ko-o tiešām!"

„Protams! Es atraisīju virvi un piestiprināju vienu galu pie zara. Tas bija kārtīgs zars, kas spēja noturēt tonnu svaru. Es uzmetu slīdošu cilpu otrā galā un tad nolaidu lejā pilnā garumā. Virve nostiepās savas divdesmit divas pēdas, pusi attāluma līdz zemei. Tad es pielādēju veco „Allēnu", katru stobru ar dubultlādiņu. Es jautos apmierināts. Es teicu pats sev: ja bullis neiedomāsies to vienu lietu, no kuras baidījos — viss kārtībā; bet — ja iedomāsies, arī labi — kā nekā — būšu tam sagatavojies. Bet vai neesat novērojuši, ka taisni tas, no kā cilvēks baidās, allaž notiek? Patiesi, tā tas ir. Es uzmanīju bulli, bažīgi — tik bažīgi, ka to neviens nevar saprast, kas nav bijis tādā stāvoklī un jutis, ka katru brīdi draud nāve. Un — kāda doma pazibēja buļļa acī. To es zināju — es sev teicu! Ja tagad mani nervi neizturēs, esmu pazudis. Protams, notika taisni tas, no kā es biju baidījies, viņš sāka rāpties kokā —"

„Kas? Bullis?"

„Bez šaubām, kurš gan cits!"

„Bet bifelis nevar uzrāpties kokā!"

„Nevar? Kāpēc nevar? Ja esat tāds lietpratējs, sakiet, vai esat redzējis kādu bifeli to mēģinām?"

„Nē. Man ne sapņos tas nav rādījies."

„Un tad — kāda jēga jūsu runai! Ja neesat redzējis kaut ko notiekam, vai tas ir pietiekams pamats pieņemt, ka tas nevar notikt??"

„Jā . . . nu labi. Tālāk. Ko jūs darījāt?"

„Bullis devās augšup, tas viņam veicās gluži labi kādas desmit pēdas, tad viņam misējās un viņš noslīdēja atpakaļ. Es uzelpoju vieglāk. Viņš mēģināja atkal — tika mazliet augstāk — noslīdēja atkal. Bet viņš rāpās vēlreiz un tagad bija ļoti uzmanīgs. Augstāk un augstāk viņš kāpa, un mans garastāvoklis kritās zemāk un zemāk. Augšup viņš rāpās — pa collai vien, liesmainu aci un izkārtu mēli. Augstāk un augstāk — pārlika kāju pār zaru un paskatījās augšā, it kā sacīdams: šoreiz tu esi mans, draudziņ. Augstāk un augstāk — un, kļūdams arvien niknāks, jo tuvāk nāca. Viņš bija vairs tikai desmit pēdu no manis. Es ievilku garu elpu un teicu sev: tagad vai nekad! Virves cilpa man bija kārtībā, es izlaidu to lēni, kamēr tā nokārās viņam tieši virs galvas, pēkšņi palaidu vaļā un tā apvijās viņam taisni ap kaklu! Ātrāk par zibeni es pakēru savu „Allenu" un norī[illegible] viņam purnā. Bija briesmīgs [illegible]s, kas droši vien laupīja bullim saprātu. Kad dūmi izklīda — tur viņš bija, gaisā zvārojamies, 20 pēdu virs zemes un raustāmies krampjos ātrāk, nekā jūs varētu skaitīt! Es neapstājos skaitīdams

— nē, es nošļūcu lejā un drāzos projām."

„Bemis, vai tas viss ir tiesa, ko jūs nupat izstāstījāt?"

„Lai es sapūstu savās pēdās un mirstu suņa nāvē, ja tas nebija tā."

„Labi, mēs nevaram jums neticēt un mēs to nedarām. Bet ja jums būtu kādi pierādījumi . . ."

„Pierādījumi! Vai es atnesu atpakaļ savu laso?"

„Nē."

„Vai es atvedu atpakaļ savu zirgu?"

„Nē."

„Vai esat to bulli atkal redzējis?"

„Nē."

„Tā, ko tad jūs vēl gribat? Nekad neesmu manījis kādu tik savādi izbrīnējušos kā jūs par tādu nieka lietu kā šo."

No angļu valodas tulkojis

Knuts Lesiņš

Laikmeta anekdoti

LIELĀKĀ ZEME PASAULĒ

Apvienoto Nāciju aprindās cirkulē šāds joks:

„Kas ir lielākā zeme pasaulē?" — „Polija, jo tā sākas jau pie Oderas, bet lielākā daļa iedzīvotāju dzīvo Sibirijā."

„France Soir"

KOMPENSĀCIJAS DARĪJUMI

Ārzemnieks prasa polim: „Kādas ir jūsu tirdznieciskās attieksmes ar Padomju Savienību?"

„Ō, ļoti rosīgas," atbild polis. „Mēs krieviem piegādājam tekstilijas, un par to viņi atkal saņem mūsu ogles."

„Die Tat"

„MĒS ESAM POLICIJA!"

Kad padomju armija 1945. g. bija iesoļojusi Prāgā, krievu kareivji uzvedās tā, ka virspavēlniekam maršalam Koņevam nekas neatlika, kā piekrist īpašas pašu čechu policijas dibināšanai.

Kādu rītu uz ielas atrada piecus piekautus un aplaupītus vīrus. „Mūs apstrādāja krievi," viņi sūdzējās.

„Kādēļ tad jūs nesaucāt policiju?" viņiem jautāja.

Atbilde: „Mēs jau esam policija!"

„Newsweek"

ĒŠANA UN KULTŪRA

Berlīnes krodziņā pie viena galdiņa nosēžas vācietis un krievu karavīrs. Vācietis pasūtina trūcīgas vakariņas un plāno alu, krievs dzer vodku. Sākas saruna, cik nu viena un otra valodu zināšanas atļauj.

Krievs prasa savam galda biedram: „Kāpēc jums, vāciešiem, allaž jārunā un jādomā tikai par ēšanu? Kāpēc jūs nerunājat par kultūru un mūziku, kā mēs, krievi?"

„Tā nu reiz ir, ka katrs runā par to, kā viņam nav, bet ko viņš labprāt vēlētos," ir īsa atbilde.

Par sarunu mākslu

Franču rakstnieks André Moruā kura īsstāstu „Meistara piedzimšana" nesen sniedzām lasītājiem, vienā laikā ar amerikāņu žurnāla „Your Life" padomiem lietpratīgai sarunu vadīšanai, Parīzes žurnālā „Elle" par konversācijas mākslu, starp citu, izsakās:

„Lai sarunā spīdētu, jābūt trim spējām: jābūt kaut kam ko teikt, tas jāpasaka labi, un tas jāpasaka īstajā brīdī . . ."

„Kāds vārds par klusēšanas tikumu . . . Vispārējā sarunā klusēšana rada pārsteigumu un nepatiku. Bet laimīga apklušana, turpretim, ir viena no draudzības un mīlestības priekšrocībām. Starp partneriem, kas labi pazīstami, tā ir kā bezvārdu saruna. Gan domādami katrs par sevi, viņi turpina sekot vienam un tam pašam pazemes ceļam un atkal iznirst no šī klusēšanas tuneļa ar vieniem un tiem pašiem vārdiem. Nav labāka uzticības un simpatiju pierādījuma, kā vajadzība kopīgi apklust. Vienaldzīgiem klusēšana nozīmē garlaicību, mīlētājiem — svētlaimību."

„Īstā konversācijas māksla parādās, ja kopā sarodas noteikts skaits partneru bez cita nolūka, kā vienīgi baudīt sarunas prieku. Mazas vakariņas, kurām seko viesības ar kopīgām sarunām, ir labākais piemērs. Par labāko sarunas biedru skaitu Disraeli teicis: ne mazāk par grācijām, ne vairāk par mūzām. Tātad ne mazāk par trīs un ne vairāk par deviņi, tas ir labākais sastāvs. Bet ir divi veidi, kā šādu sabiedrību izjaukt. Viens ir — to saskaldīt pāros, kas visu vakaru čukstās un pa lielākai daļai nožēlo, ka nosodīti šādai divsarunai; otrs veids ir — no tās iztaisīt publisku sapulci kur viena otrai seko apsvērtas runas."

„Elle"

„Pasaules gals"

Ap 1138. g. dzīvoja īru mūks Malachijs O' Morgērs. Pēc vairākiem gadu simteņiem benediktīniešu mūks Arnolds Vions 1595. g. Vatikāna archīvos atrada Malachija pravietojumus. Trīs vai četros vārdos tie pastāsta par 111 pāvestu valdīšanas posmiem no Malachija laikiem līdz pasaules galam.

Saskaņā ar Malachija sarakstu, līdz „pasaules galam" valdīs vēl tikai 5 pāvesti. Pašreizējo pāvestu Piju XII Malachijs dēvē par Pastor et Nauta, t. i. Gans un jūrnieks, kādēļ pravietojuma tulki uzskata par iespējamu, ka šim pāvestam kādu iemeslu dēļ būtu kuģī jāatstāj Roma. Pēc viņa seko Flos Florum — Ziedu zieds. Iespējams, kas šis pāvests pacelšot baznīcu lielos augstumos. Nākošais ir Pastor Angelicus — Eņģeļiem līdzīgais gans. Zīmīgi ir pēdējo pāvestu vārdi: De Medietate Lunae jeb No mēness puses, ko mēdz iztulkot par Antikrista vai kādas austrumu varas stāšanos baznīcas vadībā; De Labore Solis, ko varētu attiecināt uz Japānu kā uzlēcošās saules zemi; De Gloria Olivae, kas varētu attiekties uz jūdu tautas atgriešanos, ko Sv. Pāvils sauc par olīvkoku. Pēdējo pāvestu sauc tāpat kā pirmo — Pēteri.

Caurmēra valdīšanas laiks katram pāvestam, pēc šāda paregojuma, iznāk ap 11 gadu, un „pasaules gals" būtu sagaidāms ap 2015. g. Tad, runājot pravietojuma vārdiem, „pēdējo svētās Romas baznīcas vajāšanu laikā no Romas valdīs Pēteris, kas ar lielām grūtībām ganīs savus ganāmpulkus. Kad grūtības būs pārvarētas, pilsētu uz septiņiem pakalniem iznīcinās postīs, un briesmīgais tiesnesis tiesās cilvēkus."

„St. Joseph Lilies"

Šis un tas par šo un to

12 EKSPEDĪCIJAS šīgada vasarā dosies uz Grēnlandi, no tām 10 dāņu, 1 angļu un 1 franču. Lielākā dāņu ekspedīcija, ko vada grāfs Egils Knuts un kurā piedalās 75 dāņu zinātnieki, dosies ceļā 2 kuģos un 3 lidmašīnās. Lielākā daļa ekspedīciju pavadīs Grēnlandē vairāk nekā gadu.

ŽURNĀLU PLŪDI vērojami vācijā tai pašā laikā, kad nav iespējams ne lāga naglu nopirkt. Toties grāmatas grūti dabūjamas, un arī laikraksti visiem spēkiem cīnās par metienu palielināšanu, ko kavē papīra trūkums. Tikai nelielai daļai žurnālu ir lielāka lasītāju piekrišana. Tie izdevumi, kas uz rietumu joslām atklūst no Berlīnes vai padomju joslas un parasti [illegible] ar kailu politiku, pa lielākai daļai stāv nepārdoti, bet franču joslas izdevumi pa daļai arī tagad vēl pagrūti dabūjami, jo tie vairāk pievērsušies literātūrai, mākslai, modēm utt., ar samērā mazu politikas piejaukumu. Amerikāņu joslā žurnāli ir visdažādākā rakstura, piemērojoties lasītāju dažādām prasībām.

STIKLA LAIVAS būvē amerikānis Gērs Vūds, izmantojot sporta laivu konstrukcijai izturīgu stikla šķiedru un mākslīgu sveķu sajaukumu, kas ir viegls un ļauj iztikt bez jebkādām šuvēm. Materiāls ir lēts, un tāda laiva nevar ne pūt, ne rauties, ne arī plaisāt. m gara laiva sver tikai 250 kg, bet tāda paša lieluma koka laiva — 750 kg.

JAUNS AUTO MODELIS radījis radikālu pagriezienu ASV auto rūpniecībā. Tanī ir 6 cilindru 150 z. sp. motors. Cilindri pagatavoti no aluminija lējuma, un motors sver tikai 300 kg. Motoram nav parastā benzīna smidzinātāja, bet benzīnu ievada cilindros ar īpašu iešļircinātāju. „Tucker" modelī izlietots daudz aluminija, tādēļ auto svars ir tikai 1400 kg. Cena 1848 dolari.

KARTUPEĻU VABOLE pēdējos gados bija izplatījusies ne tikai Dienvideiropā, bet arī jau Ziemeļvācijā, sagādājot milzīgus zaudējumus. Līdz šim pret to vēl nebija radikāla līdzekļa. Prof. Kūnam un viņa līdzstrādniecei Lēvei Heidelbergā izdevies atrast līdzekli „demisīnu", kas spēj iznīcināt kartupeļu vaboli un tās kāpurus. Abi zinātnieki kopš ilgāka laika pētīja kāda Meksikas kartupeļu sugas stāda lapas, uz kurām kartupeļu vaboles kāpuri neapmetās. Viņi konstatēja, ka solanīnam (kartupeļu lapu indei), kas atrodas šī stāda lapās, ir pavisam citas īpašības nekā Eiropas stādu lapās. Šo solanīnam radniecīgo vielu, kas aizkavē vaboles kāpuru postīgo darbību, viņi nosauca par demisīnu un atrada arī iespēju to pagatavot zinātniskā ceļā.

BĒRNI ļoti ātri un viegli iemācās svešas valodas. Kādās bērnu viesībās Nirnbergā, piedaloties amerikāņu un vācu pieaugušiem viesiem, bija vērojams, ka vācu un amerikāņu bērni kopīgā bērnu dārzā īsā laikā bija labi iemācījušies otras tautas valodu.

MISS GRĪNHAUSA ir tā persona, kas redz vairāk amerikāņu filmu, nekā jebkurš cits. Viņas arods ir „filmu analītiķe", un viņa strādā Holivudas filmu apvienības uzdevumā. Gada laikā šī dāma noskatotlies caurmērā 416 normālas garās filmas, 248 īsfilmas un 138 garāku filmu epizodus, reģistrēdama skūpstu skaitu katrā filmā un vēl daudz ko citu. Viņa, piemēram, zina, cik bieži filmās parādās advokāti, ārsti vai žurnālisti un vai tie attēloti pozitīvi vai negatīvi. Viņa atzīmē visus gadījumus, kur ir runa par reliģiskiem vai rasiskiem aizspriedumiem, visas vietas filmās, kas pieskaras jaunatnes noziegumiem, reģistrē guļamistabu ainas. Pati Holivuda Grīnhausa jaunkundzi neinteresē nemaz, un viņa nav sastapusies ne ar vienu filmu zvaigzni. Dienā viņa noskatās caurmērā septiņas filmas vai to daļas.

Krustvārdu mīkla

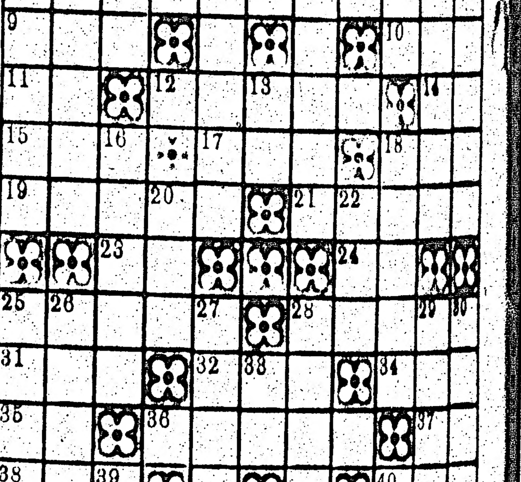

Līmeniski: 1. Ģeometrisks jēdziens. 9. Pārvietojas. 10. Upe Padomju Savienībā. 11. Satiksmes vārds. 12. Putni. 14. Atrodas. 15. Jautājums. 17. Piemērots. 18. Baroties. 19. Pilsēta Tālajos austrumos. 21. Vīrieša vārda saīsinājums. 23. Saiklis. 24. Nots. 25. Dzejas elements. 28. K. Dziļlejas dzejoļu grāmata. 31. Kustēties. 32. Pilsēta Latvijā. 34. Soda. 35. Elements. 36. Apģērba gabals. 37. Saiklis. 38. Tvarsta. 40. Līdztekus. 41. Fizikāls jēdziens.

Stateniski: 1. Audums. 2. Dabas veidojumi. 3. Apstākļu vārds. 4. Jaunsudrabiņa romāns. 5. Pagasts Kurzemē. 6. Jautājums. 7. Putni. 8. Latviešu rakstnieks. 13. Elements. 16. Deglis. 18. Slimība. 20. Jautājums. 22. Pagasts Zemgalē. 25. Komerciāls jēdziens. 26. Iesviež. 27. Nogulsnes. 28. Dabas veidojumi. 29. Šūpot. 30. Zivs. 33. Satiksmes vārds. 39. Ēģiptiešu saules dievs. 40. Elements.

IEPRIEKŠĒJĀS KRUSTVĀRDU MĪKLAS ATRISINĀJUMS

Līmeniski: 1. Krams. 5. Polka. 9. Mauriņa. 10. Lēpis. 12. Nītis. 14. Īves. 15. Vikārs. 16. Farizejs. 18. Ski. 19. Ēna. 20. Āda. 22. Klasiķis. 24. Deguts. 26. Deja. 27. Etīde. 28. Er (erbijs). 29. Sk. 30. Dinejas. 32. Elite. 33. Asins. — **Stateniski:** 1. Kalifs. 2. Ampēri. 3. Maisi. 4. Sus. 5. Piņijas. 6. Oniks. 7. Lata. 8. Auss. 11. Evakuēt. 13. Iridijs. 15. Vēnas. 17. Zeltene. 20. Ākē. 21. Asakas. 22. Kūdīt. 23. Idras. 24. Dēle. 25. Gidi. 28. Eja. 31. Si (silicijs).